БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 8 (11912) 1969 оной январиин 10, пятница

Сэн 2 мүнгэн

АЛТАН ГАРТАНАЙ [А]РЮУН ҺАЙХАН ХЭРЭГ

[М]анай хонишон Цэдэб Бал[...]отойл алтан гарта,—гээд [...] совхозоорхин хөөрэлдэ[...].

[А]лтан гартайл һаалишан манай Тадвашкина гээ[...] Сэлэнгынхид хэлсэхэ. [А]лтан шэниисэ ургуулагша [г]артай Герой Бутаковнай [...]—гээд Зэдын талаар маг[таг]даг.

[...] гартан. Урдань уран бү[...]лзатуулан дархалдаг на[...]хэ дархашуулые хүндэ[...]эн иимэ нэрээр нэрлэжэ, [б]үтээһэн бүтээлыень һай[...] магтадаг бэлэй. Энэ зан[...]ажалша арад бүхэн үеһөө [д]ажуулан, хэр угһаа манай [...] хүрэтэр асараа. Буряад [...] иимэ һайн һайхан зан[...]сахижа, эрхим хүбүүд, ба[...]магтан дуулаһаар.

[...]р ажалша зоной энэ ур[...]шал мүнөө бүри үргэн, [...] удха шанартай болонхой. [У]рдань гансал уран дарха[...]е, һиилүүршэдые иимэ нэ[...]дэлдэг һаа, мүнөө алишье [...]лэй ажалда бэрхэ, олоной [...] оюун ухаагаа, хүсэ шада[...]рюулдаг хүнүүд ингэжэ [...]үүлдэг, магтуулан байдаг [...]дна урдань алтан гарта [...] хүнүүд үсөөхэн, хургаа [...]тооломоор байдаг һаа. мү[...]имэ ажалшадые тооложо ба[...]бэшэ болоо, мүн ниитын [...] тиимэ бэрхэшүүл үлэр[...]эртэ улам олошоржо [...]й. Тэдэнэй эрхимүүд Со[...] Ажалай Геройнууд болоо, [...]яти, колхоз, совхоз бүхэн[...]эй наукын, соёл культу[...]бари бүхэндэ ажалай ту[...] бэлиг талаантан, оюун [...] коллектив бүхэнэйнгөө [...] хайрала хүргэжэ, алдар [...]үрхуулна.

[...] алтан гартанай арюун хэрэг бүришье элэбхижээ, [...]эргэ улам олошорхоһоо [...]бүхэли коллектив, брига[...]нэрэ зүүхэнь заншал [...]байһан үе. Илангаяа эл[...]тэ В. И. Ленинэй түрэ[...] жэлэй ойдо зорюулагда[...]лис мүрысөөндэ ажалай [...] олоороо урган гарана. [...]ымнай ажалшад 1968 [...]алтатай һайнаар үнгэр[...]адаа бүри ехэ амжалта [...]бата бэхи үндэһэ һуури [...] шэнэ жэлые угтаа. Тии[...]энэ жэлдэ алтан гартанай [...]онь. тэдэнэй арюун хэрэ[...]ша үрын арьбажахань [...]й.

[...]ние шэнэ жэлэй түрүү[...]эрнүүдэй хэрэг үйлэнүүд [...] байна. Мэнэ һаяхан ма[...]этэдэ Шергинскэ совхозой [...]аторнуудай социалис уял[...]лосоо. Тэдэнэр үнгэрһэн [...] баян таряа хуряажа, гу[...]рынгөө баялигые эрхим ба[...]йгээр угтахын тула маши[...]никээ һайнаар бэлдэхэ гэ[...]эн үгэеэ тэдэнэр хэлээд, эр[...]тэйгээр ажаллажа байна. [...] Зэдын, Сэлэнгын хони[...]эрхирэгэй, Харганаагай һаалишад, Яруунын, Захааминай малшад, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй таряашад малай ашаг шэмэ, орооһо тарьяанай ургаса саашадаа эрид дээшэлүүлхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэрүүлэнхэй. Энэ хүдэлөөнэй онсо шэнжэнь гэхэдэ, КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй уряалаар хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй залуушуул олоороо хабаадалсажа эхилээ.

Гэбэл Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Ольга Сангадиевагай уряагаар олон залуушуулай хонишодоор, һаалишадаар, механизаторнуудаар хүдэлжэ эхилһэн тухай ажахы бүхэнһөө олон жэшээ дурдажа болоомоор. Энэ тон һайшаалтай үльгэр жэшээе саашадаа олон хүбүүд, басагадаймнай дэмжэхэ байһаниинь найдамтай. Энэ халаа алтан гартанай бүри олошорхо эшэ үндэһэн мүн.

Арад зон эрхим хүнүүдээ алтан гартан гэжэ нэрлэхэдээ, тэдэнэй үйлэ хэрэгэйнь гүн удхые нэн түрүүшээр хараада абана. Тэдэнэй бүтээһэн бүтээлынь, ажалайнь үрэ олониитэ ажалша зондо, манай Совет орондо, социалис гүрэндэ ашатай туһатай хадань лэ иимэ үндэр дээдын нэрэ обог зүүлгэнэ, магтаал хайралда хүртүүлнэ ха юм. Манай орондо ажал гээшэ нэрэ хүндын хэрэг, ажалай бэрхэшүүл бүгэдын магтаал суута гарадаг заншалтай. Энээгээр лэ алтан гартан гэһэн алдар нэрын үг удхые, ушар шалтагааниинь тодорхойлхо хэрэгтэй.

Энэ заншалые нарин нягтаар баримталжа, түрүү хүнүүдээ алдаршуулха гээшэ партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго юм. Энэ халаа юрын магтаал бэшэ, харин ажахынаа саашадань хүгжөөхэ ябадалда ехэхэн түлхисэ болохо байһаниинь мэдээжэ. Алтан гартан—манай түрүүшүүл болохо хонишон Бадмаев, һаалишан Тадвашкина, комбайнер Батомункуев, кукуруза ургуулагша Калашников, луговод Жамбалов шэнгеэр ажалшан бүхэнэй хүдэлөө һаань, хэды ехэ орооһо таряан, малай ашаг шэмэ нэмэгдэжэ абтаха байгааб даа! Энлэ түрүү ажалшадайнгаа ажалай дүй дуршалые, арга дүрыень согсолон тодорхойлжо тарааха, олоной шадабари болгохо тухай хэлэгдэнэ. Энэ талаар үгэ хүүр элбэгээр дэлгэгдэдэг • аад. мүртэй юумэнэй бүтээгдэлэггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Энээн тушаа партийна организацинуудай анхаралаа табихань, хүсэл оролдолгоёо гаргахань тоншье шухала хэрэг гэжэ һанагдана.

Агуу Ленинэй мүндэлһэн үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн арад зонойнгоо аша туһада оюун ухаагаа, элэбхи үүсхэлээ зорюулһан алтан гартан—ажалша бэрхэ хүнүүдэй зэргые улам олошоруулжа, ажалаймнай үрэ дүнгүүдые алад саашань арьбадхаха байһаниинь найдамтай. Алтан гартанда, тэдэнэй арюун һайхан хэрэгтэ—алдар соло, арадай баяр!

МАЛАИ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—МҮНӨӨДЭРЭЙ ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Ямбу Махлеевна Ошорова Ахын аймагай «Улаан-Аха» колхоздо арбан жэл соо туһалгаряагүй һаалишанаар ажаллаха зуураа, жэл бүри амжалта туйлана. Тэрэ ехэ һү һаажа түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, аймагайнгаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Я. М. Ошорова.

ЖУЖАЕВАЙ фото.

«УРГАСАЯА» ХУРЯАНА

Ахын аймагай ажахынуудта хурьга абалган түлэг дундаа. Хонишон бүхэн 180—200 шэнэ түлнүүдтэй болонхой. Шэнэ түл абалгада аймагаймнай хонишод һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһон юм. Хото хорёонууд, нарай хурьгадай байха байранууд арюун сэбэр, һаруул дулаанууд.

«Улаан-Аха» колхозой Обоото һууринда Владимир Мунконовой даадаг отара байрлана. Эндэ 180 хурьгад абтанхай.

— Үдэртөө 10—15 хурьгэр хурьгадые абанабди,—гээд Мунконовой нүхэр болохо (һаяхан партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаһан) Ирина басаган хөөрэнэ.

Энэ булэ ехэ ажалша юм. Володя Ирина хоёр залуушье һаа, дүй дуршэлгэй хонишод. Юуб гэхэдэ, эжынь Һама-Сырен Хайдаковна Мунконова гушаад гаран жэл соо хонишоноор ажаллаад, үнгэрһэн жэл амаралтада гараа. Тэрэ «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан юм. Залуушуул энэ хонин ажалай талаар ёһотой «академик» болоһон Һ.-С. Хайдаковнагай баян дүй дуршэл халан абаа бшуу. Эндэхи отарада абтаһан хурьгад тобир тарган. Яһанай гурил, хасуурини шэлбүүһэ гэхэ мэтэ тэжээлнүүд буйлуулагдажа, нарай хурьгадта үгтэнэ.

Амаралтада гараһан Һама-Сырен Хайдаковнашье мии һуунагүй, хүбүүн бэри хоёртойгоо хото хорёо соо адли ябалсана, хамһалсана.

— Абаһан түлнүүдээ нэгэшье гарзада оруулхагүй гэжэ оролдонобди, гээд Владимир мэдүүлнэ.

Мүн «50 лет Октября» колхозойшье хонишод шэнэ түл абалгаяа һайнаар үнгэргэжэ байна. Ажахын эрхим хонишод, партиин гэшүүн Мэлс Арзухаев, аймагай Соведэй депутат С. Г. Самаева тус тустаа 160—159 хурьгадтай. Мүнөө 100 эхэ хониноо 72—77 хурьгадые абаад байна. Хоёр нүхэд хонидоо нэгэшье гарза хоролтодо оруулаагүй юм. Энэшье жэлэй үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэл хэжэ, эрхимээр үнгэргэхэ зорилготой. Олон жэлнүүдэй туршада амжалтатайгаар ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Арзухаев Бур. АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, С. Г. Самаева — «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаһан бэрхэ хонишод мүн. Ахын хонишод «ургасаяа» хуряажа үргэлжэлһөөр...

В. ГАЛСАНОВ.

Аха.

ОЛООРОО ХАБААДАБА

Һаяшаг Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхозой Уланхаанай отделенидэ холын отара болон гүүртэнүүдтэ тэжээл зөөлгөөр воскресник үнгэрбэ. Энэ воскресниктэ хамта дээрээ 90 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй дунда ойн харуулшад К. Степанов, З. Лубсанов, багшанар Н. А. Балсанов, А. Х. Цыденов, барилгашад Д. Рабданов, Д. Бадмаев, Х. Ринчино, пенсионернүүд Д. Ринчино, Ш. Раднаев болон бусад байгаа.

Воскресниктэ хабаадагшадай бүтээһэн ажал ехэ. Тэдэнэр «ДТ-54» маркын зургаан трактораар Жэргэ, Мүнөө Этхитэ, Намаа гэжэ газарһаа хоёр үдэрэй туршада 2400 центнер һолоомо, 1000 центнер зелёнко 25—30 километр холо зайда шэрэбэ.

Манай корр.

МАЛШАДАЙ ҮДЭР

МУХАР-ШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Январиин 9-дэ колхоз, совхозуудай түрүү малшад аймагайнгаа түб тосхондо сугларжа, үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн, бүтээһэн ажал тухайгаа хөөрэлдэбэ. Малшадай үдэртэ ерэгшэдэй дунда ехэ амжалтануудые туйлаһан түрүүшүүл олон байба.

«Забайкалец» колхозой шубуушан Галина Михайловна Калашниковагай хүтэлбэрилдэг фермэ үнгэрэгшэ жэлдэ 414,5 мянган үндэгэ гүрэндөө худалдажа, түсэбөө зуу гара мянгаар үлүүлһэн байгаа. Тахяашадай һайнаар ажаллаһанай ашаар тус колхозой ниитын жасада 21 мянган түхэриг мүнгэн олзо оруулагдаа. Энэ фермын гурбан ажалшад тахяа бүриһөө 133 үндэгэ абаһан байха юм.

Аймаг дотор эмхидхэгдэһэн һаалишадай мүрысөөндэ «Авангард» колхозой һаалишан Чимитсу Эрдынеева эрхимлэбэ. Ехэ һү һаахын түлөө тэрэ 1968 ондо аймаг доторoo мүрысөө үүсхээд, жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3506 килограмм һү һааба. Алташын түрүү һаалишанай үүсхэлые дэмжэһэн «Заганский» колхозой Наталья Хохлова, «Одон» совхозой Акулина Оленникова, «Забайкалец» колхозой Анна Овчинникова гэгшэд эрхимүүдэй тоодо оролсоно.

В. ШИРДАРМАЕВ.

Сошордомо дохёо

ХОНИШОД ТУҺАЛАМЖА ХҮЛЕЭНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ Онохойн совхозой олонхи отарануудаар хонидой түл абалгын тон харюусалгатай хүдэлмэриин хаһа түлэг эхилээд байна. Ажахы дотор бүхыдөө 1500 гаран хурьгад абтанхай. Дуршэлтэй бэрхэ хонишод А. Потемкин, В. Ерофеев, Ф. Мурзин гэгшэдэй отарануудта түл илангаяа һайнаар абтажа байна. Жэшээнь, Апент Потемкиной даадаг отарынхид түрүүшын 350 хурьга абаад, нэгэшье толгой гарзалуулаагүй түлжүүлнэ.

Тиигэбэшье совхозой бүхы отарануудта хонидой түл һайнаар абтана гэхын аргагүй. Задагай зайдан байратай, бэлэдхэл муутай байһаар дээрээ ортоһон отарануудшье эндэ бии.

Бэлшэр гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан хонишон Николай Егоровой отарада хонид түлэг хурьгалжа эхилээ. Теэд нарай хүрьга абажа байһан хашаань ёһоор дулаалагдаагүй, досоонь «шонын хүлдэшэхөөр» хүйтэн. Зайн галай гэрэлшье оруулагдаагүй, харанхы.

— Оройдоол хоёр фонарьтайбди. Һүниндөө тэмтэрхэ тооной ябажа хурьга абанабди. Зайн галай гэрэл оруулжа үгэхэгүйшье һаа, фонарь олоор эльгээгыт гэжэ отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэжэ ядаабди. Үдэр бүри 10—15 хурьгад гарана,—гэжэ ахалагша хонишон Н. В. Егоров хэлэнэ.

Байрань хүйтэн байхаһаа гадна, муу агаарынь гаргаха, сэбэр агаар оруулха хоолойшье хэгдээгүй. Тиимэһээ досоонь шэбхэ, шээһэнэй үнэр тунашанхай. Ханаарнь, дээдэхи үһээдэнь бурзан сагаан сэн болошоод, тэрэнь хайлажа, доошоо дуһаална, хони хурьгадай дэбдихэр нойто норо болгоно. Хана хаяаншье шиг нойто таташанхай.

— Хони, хурьгадайнгаа байра юундэ хаһа сагтань дулаалаагүй зомта?—гээд асуухада, хонишод ингэжэ хэлэнэ.

— Һая болотор отарадаа оройдоол хоёр хүн хүдэлжэ байгаабди. Байраяа өөһэдынгөө хүсөөр дулаалха аргамнай яашье болоогүй. Отделениин хүтэлбэрилэгшэд хүниие нэмэжэ үгэхэбди гэһээр, хамаг юумыемнай гэдэргэ татаа. Бүри һаяхан лэ хоёр хүниие нэмэжэ үгөө.

Хэрбээ энэ байрыень дулаалха, вентиляциин сорго хоолой табиха хэмжээ яаралтайгаар абаагүй һаань, хурьгадай үбшэлхэ, гарзалхань холо бэшэ. Мүнөө эндэ 100 гаран хурьгад абтаа.

— Даб дээрээ эдэмнай үхэл гарзагүйл абтажа байна. Теэд саашадаа иимэ муу байрада бүхы 590 эхэ хонидоймнай түл һайнаар абтаха гэжэ найдахань бэрхэтэй,—гээд хонишон Николай Егоров һанаа алдана.

— Теэд отделениинтнай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд юундэ хэмжээ абанагүйб?—гээд асуубабди.

— Һаяшаг Үнэгэтэйн отделение эрхилэгшэ Мурзин зоотехник Багидаев хоёр ерэжэ, байдалыемнай хараад, юушье хэлээгүй эрьелдээд лэ ошоо һэн. Ямар нэгэ хэмжээ абаха юм гү, али үгы гү, хүлеэжэл байнабди,—гэжэ хонишод хэлэнэ.

Тииһээ тиитэрээ хонишодой өөһэдын байдаг гэр хэлэшэгүй муу, хүйтэн. Сагаадагдаагүй, ехэл зүдэрүү.

— Һүниндөө малгай, гутал хубсаһаяа тайлангүй унтаха баатай болонобди,—гэжэ хонишон гомдоно.

Юрэдөөл энэ отарада тон яаралтай туһаламжа хэрэгтэй болоод байна. Энээн тухай совхозой дирекци, партком, отделениинхишье хүтэлбэрилэгшэ түргэн бодомжолхо, шухала хэмжээ дары абаха зэргэтэй. Саашадаа иимэ байдалые яашье тэсэхын аргагүй.

Загарайн аймаг.

Р. БУДАЕВ.

[...]ҮҮЛЭЙ [...]ОНИН

[...]дай хиналтын [...]органуудай [...]лэлмэришэдэй зүблөөн

[КП]СС-эй Центральна Комитет [С]ССР-эй Министрнүүдэй Совет [...]эй Арадай хиналтын органуудай [...]хай дүрим баталаа. Союзна [...]номито республиканууд, [...]уудай, областьнуудай, сэ[...]гуудай, флодуудай, хи[...]эхи сэрэгүүдэй ба МВД-гэй [...]дэй арадай хиналтын ко[...]удэй түрүүлэгшэнэрэй зүб [...] СССР-эй арадай хиналтын [...]дтэ болобо. Тэдэнэр энэ дү[...]дэй зохилдуулан бэел[...] тодорхой зорилгонуудые [...] хэлсээ. СССР-эй арадай [...]тын түрүүлэгшэ нүхэр Кова[...], В. энэ асуудалаар элидхэл

[...]дай хиналтын органуудай [...]мэрие саашадань һайжо[...] хэрэгтэ тус дүримэй ехэ [...]шанартай байһан тухай, ара[...]инагшадай ехэ харюусалга [...] элидхэл соо, зүблөөндэ ха[...]шадай үгэ хэлэлгэн соошье [...] Партийна ба гүрэнэй ор[...]дай парти ба правительст[...]директивэнүүдые совет, ажа[...]ба бусад эмхинүүдэй бодого[...]нь бэелүүлгые саг үргэлжэ [...]ха талаар, экономико хүг[...]н, гүрэнэй журам бэхижүүл[...]социалис хуули ёһые сахихын [...] тэмсэлдэ коммунис байгуу[...]тэлбэриие саашадань нари[...] талаар арадай хиналтын [...]дай үмэнэ табяатай зорил[...]ые бэелүүлхэ хэрэгтэ шуха[...]жээнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. [К]ПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Ми[...]үүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, [В]ЛКСМ-эй ЦК-гай, Совет Армиин [...]алайн-Сэрэгэй Флодой главна [...]тическэ управлениин харюу[...] хүдэлмэрилэгшэд зүблөө[...] хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДЫЕ ШЭНЖЭЛЭН МЭДЭЛГЭЭР ХЭГДЭҺЭН ШУХАЛА АЛХАМ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Венера-5» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станциин научна ехэ удха шанар тухай «Крисчен Сайенс Монитор» газетэ бэшэнэ. «Ородуул хуушанайхяараа планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудай ниидэлгэдэ гол анхаралаа хандуулна»,—гэжэ газетэ заана. Энээнһээ урид табигдаһан «Венера-4» станцитай жэшэбэл, «Венера-5» станци научна ба шэнжэлэлгын орёо түхеэрэлгэнүүдые абажа ябана, тиимэһээ тэрэ бүри тодо шэнжэлэлгэнүүдые хэжэ, «Үүрэй солбоной атмосферэ» тухай нэмэлтэ мэдээнүүдые дамжуулха байха гэжэ статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Планетэнүүд хоорондын ниидэлгэдэ Советскэ Союзай улам ехэ анхарал хандуулдаг болоһон ушар ажалагшадые бүри ехээр һонирхуулна. 1969 онһоо эхилээд, ородуул Марс гү, али Үүрэй солбон тээшэ замбуулинай онгосонуудые эльгээхэ арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэ».

СОФИ. (ТАСС). «Венера-5» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станциин ниидэлгэ Болгариин хэблэлдэ үргэнөөр харуулагдана. Советскэ Союзай замбуулинай шэнэ туршалга хаа хаанагүй һонирхон угтагдаа, тиин энэ станциин мэдээнүүд эрдэм наукые баяжуулха байһан тухай хари гүрэнүүдэй хэблэлэй бэшэһэн статьянуудые газетэнүүд олоор толилно. Болгариин мэдээжэ эрдэмтэн Н. Калицынай «Үүрэй солбон тээшэ ниидэхэ автомат станциие толхохоһоо урид» гэһэн гаршагтай статья «Работническо дело» толилоо. Энээнһээ урид табигдаһан дүрбэн автомат станци тухай тодоор хөөрэһэнэй һүүлээр, тэрэ ингэжэ бэшэнэ: «Үүрэй солбон дээрэ станцияа дорьбоогүйгөөр буулгаһанай һүүлдэ станци газартай радио-холбоотой байха арга боломжые совет конструкторнууд хараалһан байжа болохо. Энэ ушарта Үүрэй солбон дээрэ буулгагдаһан түрүүшын автомат станци энэ планетын нюусануудые тайлбарилан дамжуулха».

ПАРИЖ. (ТАСС). Газарһаа 150 мянган километр холодон ошоһоной һүүлээрнь, «Венера-5» станциин дүрыень совет обсерватори буулгажа абаа гэһэн мэдээсэлые «Юманите» газетэ томо гаршагтайгаар үгөө. Станциин ниидэлгэдэ зорюулагдаһан статья соогоо казахай эрдэмтэд эрхим шанарай фото-зурагуудые буулгажа абаа гээд газетэ заана. «Венера-5» гэжэ станци «Венера-4» станцитай жэшэбэл, үшөө нарин орёо түхеэрэлгэнүүдтэй гэжэ «Юманите» тэмдэглэбэ.

«Венера-4» станциин ашаар абтаһан мэдээнүүдые «Венера-5» тодорхойлхо ба нэмэхэ гээд «Фигаро» газетэ онсолно.

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). «Венера-5» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станциин ниидэлгэ бүхы дэлхэйн хүн зоной анхарал хандуулаа»,—гэжэ «Ди Вархайт» газетэ бэшэнэ.

Замбуулинай ээлжээтэ туршалгын һайнаар эхилһые станци дээрэхи бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдэй һаадгүй һайнаар хүдэлһые, замбуулиниие шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзай удаа дараалан хэдэг шэнжэлгэнүүдые газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

«Венера-3», «Венера-4» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станцинуудай ниидэлгэ «совет наукын ба техникын толотомо илалта байгаа» гэжэ «Ди Вархайт» заагаа.

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). «Венера-5» гэжэ планетэнүүд хоорондын совет автомат станциин Үүрэй солбон тээшэ эльгээһэнтэй дашарамдуулан, Бельгиин газетэнүүд замбуулиниие шэнжэлхэ талаар совет наука ба техникын амжалтанууд тухай материалнуудые толилоо.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзай хэдэг ехэ хүдэлмэри тухай «Метрополь» газетэ ехэ статья толилхо зуураа, энээнһээ урид замбуулинай дайдада эльгээгдэһэн совет онгосонуудай шэнжэлэлгэнүүдэй ехэ удха шанарые тобшолно. Программаяа бэелүүлэн, СССР шэнжэлэлгын дүнгүүдтэ ехэ анхарал хандуулна гээд «Либр Бельжик» газетэ бэшэнэ.

МЕХИКО. (ТАСС). «Венера-5» гэжэ совет автомат станциие Үүрэй солбон тээшэ эльгээһэн тухай мэдээсэлые Мексикын бүхы газетэнүүд толилоо. «Совет станци нюуса планетэ дээрэ дорьбоогүйгөөр буужа, шэнжэлэлгэнүүдые хэхэнь»,—гэжэ «Овасьонес» тэмдэглэнэ. Замбуулиниие шэнжэлхэ талаар хүшэр хүндэ туршалгын амжалтатайгаар түгэсэхэ байһан тухай газетэнүүд бэшэхэ зуураа Үүрэй солбоной нюусануудые тайлбарилха гээшэ замбуулин шэнжэлхэ наукын 1969 оной гол зорилгонуудай нэгэн болоно гээд тодорхойлно.

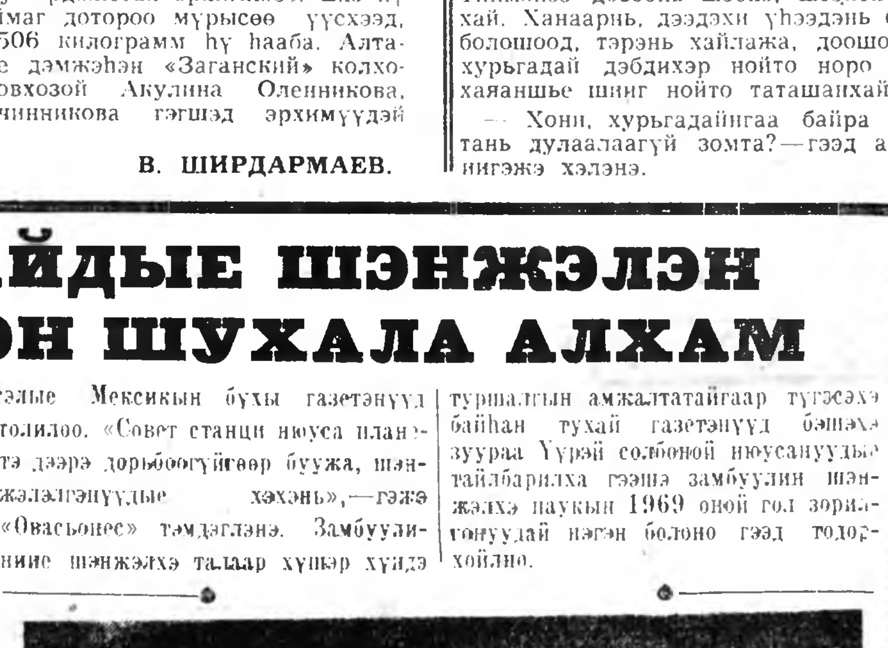

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. **Назаровска ГРЭС-эй долоодохи агрегадта ашаглалгада оруулхын урда тээхи заһабарилгын хүдэлмэринүүд хэгдэнэ. Хахад миллион киловатт хүсэтэй орёо байгуулалтатай турбогенераторнуудай хэдэ хэдэн узелнууд туршагдаа.**

Назаровска ГРЭС-эй долоодохи агрегадай заһабарилгын хүдэлмэри энэ зураг дээрэ харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

НАЙМААШАНГҮЙ ЛАРЁГУУД

Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таһалгаряагүй хангахын тулада Дүтэлүүрэй сельпо ехэхэн оролдолго гаргана.

Долоо хоноод лэ тус сельпогой наймаалагша Дугаржаб Бакшеев автолавкаараа фермэ, гүүртэнүүдые эрьенэ. Малшадай захиһаар эдеэ хоолой зүйл, эд бараануудые шадаал һаа гүйсэдөөр хангахые оролдоно, мүн табан газарта наймаалагшагүй ларёгуудые эмхилээ. Тиимэ нэгэ ларёк Хуурай Сахир гэжэ нютагта нээгдэнхэй. Тэрэ шадарай 30-аад малшад хэрэгтэйл болоһон сагтаа ларёгһоо сай, зуруул, дабһа, тамхи, саахар, печени гэхэ мэтые худалдан абадаг.

Ээлжээтэ эрьесэдээ ябаха бүрөө автолавкые даагша нүхэр Д.-Ж. Бакшеев наймаашангүй ларёгуудай эд бараа нэмэдэг, худалдан абагшадай оруулһан мүнгые хураадаг юм.

Наймаашангүй ларёгууд малшадта ехэхэн туһатай, тиимэ тула тэдэниие үшөө олон болгохо тухай Дүтэлүүрэй сельпоодо дурадхалтай ха.

И. ЗАНДЕЕВ,
Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй сельскэ Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

АВТОКЛУБ АЯНШАЛНА

БЭШҮҮР **(телефоноор абтаба).** Манай аймагай Культурын байшангай дэргэдэхи агитбригада (хүтэлбэрилэгшэнь Н. Г. Федин) хүдөөгэй малшадай дүтын айлшад болонхой. Тэдэнэр автоклуб (даагшань Ф. И. Степанова) хэрэглэжэ, тусхай графигай ёһоор колхоз, совхоз бүхэндэ наада харуулжа, лекци уншажа, элдэб хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Һаяхан Хяагтын аймагай зарим колхоз, совхозуудаар тэндэхи соёлой хүдэлмэритэй дуршэлөө андалдаха зорилготойгоор манайхид ябажа ерэбэ. Мүнөө агитбригада 8 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэр шэнэ наада бэлдээд, ээлжээтэ замаа «Дружба» колхозһоо эхилбэ. Тэндэхи малшадта наада харуулхаһаа гадна, элдэб темэдэ лекцинүүдые уншаха, нүүдэл библиотекэнүүдэй номуудые һэлгүүлхэ, ханын һонин гаргаха байна.

В. СТЕПАНОВ,
аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

ДИРЕКТОРНҮҮДЭЙ ХУРАЛДААН

Республикын һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гурбан үдэрэй семинар-зүблөөн үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ Союзуудай байшан соо эхилбэ. Тус зүблөөн дээрэ «Эхин һургуулинуудые шэнэ программада оруулгада бэлэдхэл», «НОТ—һургуулида» гэһэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Тус суглаанда Гэгээрэлэй министерствын, профсоюзуудай обкомой хүтэлбэрилэгшэд, аймОНО-нуудые даагшанар, инспекторнууд хабаадалсана. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай научна хүдэлмэрилэгшэд, философиин эрдэмэй кандидат В. Н. Турченко, Л. Г. Борисова гэгшэд һонирхолтой элидхэл хэхэнь.

Түрүүшын үдэр «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан һургуулинуудай зорилгонууд» («Гэгээрэлэй министрэй орлогшо Д. Ж. Бальжинова), «Шэнэ программада шэлжэн оролгын хэмжээ ябуулганууд» (ИИУ-гай директор Ц. Ж. Жамцарано) гэһэн элидхэлнүүдые суглараашад шагнаа. Мүн баһа пединститудай, педучилищиин багшанар, һургуулинуудай директорнууд практическа элидхэлнүүдые хэжэ.

Мүнөөдэр хуралдаан хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ШЭНЭ ЭРШЭТЭЙГЭЭР, ТОДОРХОЙ МЭРГЭНЭЭР

Тоосоото һунгалтын партийна суглаануудай дүнгүүд тухай

Манай республикын партийна эхин организацинуудаар тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэбэ. Партийна суглаанууд эмхитэйгээр, политическэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрһэн байха юм. КПСС-эй XXIII съездын, ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхэ, табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха гэһэн ехэ тэмсэлдэ ажалша зониие, коммунистнуудые элсүүлхэ гол зорилготойгоор эдэ суглаанууд болоо.

Үнгэрһэн суглаанууд дээрэ партийна организациин ажал ябуулгада хабаатай али олон гол шухала, холын хараата асуудалнууд зүбшэгдэн хэлсэгдээ. Энэ хэлсэлгэдэ коммунистнууд угаа эдэбхитэйгээр хабаадаһан байха юм. Тиихэтээ хамта Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, олонниитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар парти ба правительствын абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунистнуудай анхарал онсо хандуулагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ партийна эхин организацинуудай ажал ябуулга эли бодо һайжараа, эдэбхижээ. Тэдэнэй ябуулдаг парти доторой, политическэ хүдэлмэриин удха улам гүнзэгыреө, ажахые болон соёл культурые хүтэлбэрилдэг шадабариинь нилээд мэргэжээ бшуу. Партийна тоосоото һунгалтын суглаануудай хүдэлмэридэ бүхы коммунистнуудай 86 процентнь хабаадаһан, хабаадагшадай 27 процентнь үгэ хэлэһэн байха юм. Промышленна предприятинуудта хүдэлдэг коммунистнууд экономическа реформые бэелүүлхэ, ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эрхилхэ, техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха асуудалнуудта анхаралаа үлэмжэ хандуулһан зэргэтэй.

Энэ ушар Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын партбюрогой секретарь нүхэр Л. М. Пушкинагай элидхэл дотор, тоосоон тушаа хэлэгшэдэй үгэнүүд соо илангаяа элеэр харагдана. Тус фабрикын коллектив республика доторөө нэн түрүүлэн Москва ба Ленинградай түрүү предприятинуудай үүсхэһэн табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уряае дэмжэһэн бэлэй. Өөрынгөө абаһан уялгануудые фабрикын коллектив нэрэ түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байдаг. 1968 оной үйлэдбэриин түсэбые тэдэнэр декабриин 18-да дүүргээ һэн. Костромагай льнокомбинадай бүд нэхэгшэ В. Н. Плетневагай үүсхэлые дэмжэн, мүнөө фабрика дээрэ 400 гаран хүдэлмэришэд мүрысэнэ. 1968 оной октябриин эхеэр 65 хүн үйлэдбэриин гурбан жэлэй түсэб дүүргэһэн байгаа. Коммунистнууд М. Н. Чубарева, Е. А. Савельева, Д. К. Тумурова, З. Г. Ключникова, Д. Г. Коротов, А. С. Крутихина болон бусад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө фабрикын 18 түрүүшүүлдэ үйлэдбэриин замай залууршад гэһэн нэрэ зэргэ олгогдонхой. 776 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигууд, хоёр цех, зургаан халаан, 36 бригада коммунис ажалай коллектив гэһэн алдартай. Фабрикын цехүүд шэнэдхэн заһабарилагдана, шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ, хүдэлмэришэдэй техническэ һуралсал һайнаар эмхидхэгдэнэ.

Фабрика дээрэ туйлагдаһан амжалтанууд имагтал коммунистнуудай түрүү ябаха үүргэеэ эрхимээр дүүргэжэ байдагай үрэ дүн мүн гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. Коммунистнуудые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хубаарилха, коллективые хүмүүжүүлхэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ партийна организациин шадамараар, ухамай бэрхээр хандадагай аша туһа эндэ гол һуури эзэлнэ.

Локомотивна депогой, прибор бүтээлгын, шэлэй заводуудай, ЛВРЗ-гэй вагон хабсаралгын цехэй болон бусад парторганизацинуудта тоосоото суглаанууд эмхи гуримтайгаар, политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрһэн байна. Локомотивна депогой партийна эхин организацинуудай коммунистнуудай 85 процентнь үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлнэ. Тэдэнһээ партиин 274 гэшүүд коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэтэй. Машинистнууд Г. Н. Беломестных, Г. М. Фролов, Ч. Б. Цыренов гэгшэд поездоо график соонь жолоодохоһоо гадна, гурбан тонно хүрэтэр дизельнэ түлишэ алмажа шадаа бшуу. Тус коллектив абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байдаг. Тоосоото суглаанай болохо үедэ эндэхид юһэ һарын түсэб 108,7 процент дүүргэнхэй, нилээд ехэ түлишэ алманхай, ашаа шэрэлгын өөрынь үнэ сэнгые 1,4 процентээр хямдарууланхай байгаа.

Ашаглагдаагүй арга боломжонуудаа элирхэйлхэ хэрэгтэ олон предприятинуудай партийна организацинууд анхаралаа онсо табиһан, үйлэдбэриие ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ хэмжээнүүдые хараалһан байха юм. Жэшээнь, Улаан-Үдын мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай коммунистнууд материально-техническэ хангалга эмхидхэлгые, хүдэлмэришэдэй хүдэлхэдэ таарамжатай байдал тогтоохо хэрэгые һайжаруулха гээшэ тон шухала зүйл гэжэ тоолоһон.

Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикада, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 1-дэхи филиалда болоһон партийна суглаанууд дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд эд зөөридэ, хэрэгсэлдэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ, алмалта ба арьбалалта хэхэ, үйлэдбэриие болбосон ёһоор эрхилхэ асуудалнууд тушаа хурса шүүмжэлэлтэйгээр тогтоһон. Тиихэдэ «Теплоприбор» заводой коммунистнууд продукциин шанар һайжаруулха, заводой бүхы цехүүдэй хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр хүдэлгэхэ хэрэгтэ партбюро болон захиргаан анхаралаа ёһоор табинагүй гэжэ шүүмжэлһэн байха юм.

Колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудаар болоһон тоосоото суглаанууд яһала гэмгүйгөөр, шэнэ эрилтэтэй таарангяар үнгэрһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1968 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ хадаа коммунистнуудайл нүлөөнһөө, тэдэнэй эдэбхи хэшээлһээ, эмхидхэхы шадабариһаа заатагүй дулдыдаха гэжэ тоолоһон байха юм. Суглаанууд дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд колхозой правлениин, совхозой дирекциин ажал ябуулгые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ, мал ба тариан ажалдахи дутуу дунданууд элирхэйлһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэниинь тон һайшаалтай.

Жэшээнь, Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Баргажанай совхозой коммунистнууд тариан болон мал ажалаа муугаар, ашаг олзогүйгөөр эрхилжэ байһан хүтэлбэрилэгшэдые, парткомуудые эрид шүүмжэлээ. Ажахын гол һалбаринуудай гээгдэлдэ ороһые элирхэйлхэ зуураа, партком хадаа үйлэдбэриин гол шухала асуудалнуудта, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй, экономическа хүдэлмэри һулаар эмхидхэнэ, ажалшадай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулнагүй гэжэ коммунистнууд Н. А. Соломинский, И. А. Молонов, К. Г. Гармаева, Ж. Бадмаев болон бусад тэмдэглээ. Дааһан участогайнгаа хэрэг үйлэ тушаа харюусалгыень дээшэлүүлхын тулада дунда зиндаагай тушаалтадһаа, мэргэжэлтэдһээ эрилтэ табижа шаданагүй.

Колхоз, совхозуудай олохон парткомууд отделени, бригадануудай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые һулаар хүтэлбэрилнэ. Тэдэ организацинуудта хамтын суглаан үсөөнөөр зарлагдана, тэдэнэр ажахын хэрэг үйлэдэ ёһотоор нүлөөлнэгүй, хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүртэйгөөр эмхидхэн ябуулнагүй. Иимэ дутагдалнууд илангаяа Хяагтын аймагай «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Погранична, Ехэ-Нугын совхозуудай, Кабанскын аймагай Оймoрой совхозой, Хэжэнгын аймагай Загаһатын, Худанай совхозуудай партийна тоосоото суглаанууд дээрэ элирхэйлэгдэбэ.

Партийна хүдэлмэриин онол арга, дүй дүршэлые улам нарижуулан һайжаруулха тухай асуудалда коммунистнууд мүн лэ анхаралаа горитойгоор хандуулба. Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта табилга, партиин, гүрэнэй, ажалай журам сахилга, кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлгэ гэхэ мэтын парти доторой хүдэлмэридэ дутагдалнууд үзэгдэһөөр ха юм. Эдээн тушаа Советскэ, Октябрьска, Хяагтын, Баргажанай, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Хоринин болон бусад аймагуудта болоһон партийна суглаанууд дээрэ тусхай хөөрэлдөөн болоо гээшэ.

Партиин зэргые саашадань улам бэхижүүлхэ, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта баһал анхарал ехээр хандуулагдаа. Тэрэнь тон зүб. Түрэл партиингаа зэргэдэ түрүү, ажалша бэрхэ, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсодог хүнүүдые жагсааха, тэдэнэй үйлэ болон хуби заяаень партиин нангин хэрэгтэй нягта холбохо, партиин гэшүүн гэһэн нэрэ зэргые дээрэ үргүүлжэ, хододоо гүн гүнзэгыгөөр хүндэлэн ябахаар хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна эхин организаци бүхэнэй зайлашагүй зорилгонь ха юм.

Тиигээдшье илангаяа Хоринин, Баргажанай, Сэлэнгын, мүн бусад аймагуудай партийна организацинууд залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, һургаха талаар тусгаар дүршэлтэй болонхой. Энэ хэрэгые гол зүйл болгожо шадаһаниинь һайшаамаар. Тиигэжэ залуу коммунистнуудай диилэнхи олониинь партийна даабаритай байжа, партийна организациин эрхилжэ байһан хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха арга олгогдоно, бултадаа политическэ һуралсалда ябана. Гэбэшье энэ шухала хүдэлмэриие һайжаруулха талаар үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй гэжэ ойлгохо шухала.

Урда жэлнүүдтэ болоһон суглаануудһаа энэ үнгэрһэн тоосоото суглаанууд үшөө нэгэ ондоо шэнжэ шанартай. Юуб гэхэдэ, комсомолые партийна талаар хүтэлбэрилхэ залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта анхарал тусгаар хандуулагдаһыень эли тодоор хаража болоно. Энэ ушарта КПСС-эй ЦК-гай абаһан ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ой ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай тогтоол онсо нүлөөлһэн байха. Тиигэжэ КПСС-эй олонхи райкомууд, партийна эхин организацинууд комсомолые хүтэлбэрилхэ тухай асуудал пленум болон коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ зорюута табижа, наринаар зүбшэн хэлсэдэг байха юм. Мүнөө үнгэрһэн тоосоото суглаанууд дээрэшье коммунистнууд комсомол тушаагаа, залуу үетэн тушаагаа халуун анхаралаа саг үргэлжэ табиха ёһотой байһанаа үшөө дахин элирхэйлээ.

Үзэл сурталай хүдэлмэри — партийна организациин ажал ябуулгын эгээл шухала зүйлынь. Энэшье асуудал тоосоото суглаануудай үедэ коммунистнуудай һанал бодолые амгалан, тэниглэн байлгаагүй. Тэрэнь тон зүб. Коммунис байгуулалтын зорилгонууд, уласхоорондын байдалдахи үзэл сурталай зүрилдөөн энэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, улам хурсадхаха эрилтэ табина бшуу.

Тингээдшье ЛВРЗ-гэй, леспромхозуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхоз, совхозуудай олон партийна эхин организацинуудта ябуулагдажа байгаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй гэжэ коммунистнууд суглаан дээрээ сэхэ хэлээ. Лекци, элидхэлнүүд үсөөнөөр уншагдана, политинформаци хомороор хэгдэнэ, соёл болбосоролой хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Үзэл сурталай талаар ябуулагдадаг али бүхы хүдэлмэри хадаа ажалшан зоной үзэл бодолые коммунис сурталаар, пролетарска интернационализмын номнолоор хуяглаха гол зорилготойгоор эмхидхэгдэхэ ёһотой болоно бшуу.

Тобшолон хэлэхэдэ, тоосоото һунгалтын партийна суглаанууд эмхитэйгээр, эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда боложо үнгэрөө гээшэ. Гэхэтэй хамта Зэдын, Хэжэнгын аймагуудта, Железнодорожно райондо болоһон зарим суглаанууд һанаһанда хүрөөгүй. Тоосоото элидхэлнүүд, хүнэй хэлэһэн үгэнүүд дан юрэнхы байхаяа һанаа, шүүмжэлхы удхань модохирон алдаа. Тиигэжэ хэжэ байһан хүдэлмэридөө зүб сэгнэлтэ үгөө гэхын аргагүй байшоо. Тиимэрхүүгээр тогтоолнуудыньшье бэшэгдээ бшуу.

Партийна организацинуудые хүтэлбэрилхөөр политическэ гүйсэд һэримэжэтэй, бэлэдхэл һайнтай, зоримгой нүхэд, зондоо хүндэтэй партиин гэшүүд дэбжүүлэгдээ.

Тоосоон болон һунгалта хадаа партийна организацинуудые эмхидхэлэй болон политическэ талаарнь бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлээ гээшэ. Мүнөө партиин горком, райкомууд, партком болон партбюронууд коммунистнуудай оруулһан һанамжа дурадхалнуудые, шүүмжэлхы ажаглалтануудые шэнжэлжэ, согсолжо байна. Тэдэниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганууд тодорхойлогдоно. Тиихэ зуураа партийна эдэбхитэдые, илангаяа шэнээр һунгагдаһан секретарьнар болон партгруппоргнуудые һургаха, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл согсолхо, партийна эхин организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдана. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе партийна хүдэлмэриин шэнэ дэбжэлтээр угтаха гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилго мүн болоно.

Б. АЮРОВ,
КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй таһагые даагшын орлогшо.

«Целингипроссельхоз» гэжэ институдай Кокчетавска филиалай коллектив хүдөөгэй бари... ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Совхозуудай тосхонуудые бариха генеральна түсэбүүд эндэ зохёог... Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): инженернүүд Екатерина Бурдинская, Таисия Кучма, ахалагша ... электрик Владимир Лукьянов, проектын автор Юрий Хлынов шэнэ совхозые бариха генерал... зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-ай фотох...

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ПАРТИИН ТҮҮХЭ, ЛЕНИН ҺУРГААЛЫЕ ШУДАЛЖА БАЙХАДА

(Пропагандистын бодомжо)

Партийна организацинуудай соёл сурталай ажал ябуулгада мүнөө үедэ илангаяа ехэ эрилтэ табигдана. Энэ яһала ойлгосотой. КПСС-эй XXIII съездын зааһанай ёһоор, соёл сурталай, политическэ хүдэлмэри хадаа коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ шухалын шухала арга нүхэсэл болоно.

Энэ жэлдэ партийна һуралсалай эхилхын урда тээ тус асуудал манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалха һургуулиин пропагандистаар намайе томилһон юм. Энээндэ 12 коммунист тоологдоно. Тэдэнэй олонхинь залуушуул. Жэшээлхэдэ, колхозой механик Иван Дашиевич Батуев, мелиоратор Дашицырен Зондуевич Дансорунов, бригадир Александр Бальжиевич Найданов, шофернууд Бадма Дондукович Дондуков, Михаил Гамбалович Очиров гэгшэд оролсоно. Эдэ нүхэдэй колхозой ажахын түрүүшүүл байхаһаа гадна, Ленин багшынгаа һургаалые, түрэл партиингаа түүхые айхабтар ханамжатай, абьяастайгаар шудалдаг хүнүүд. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ коммунистнууд нэгэдэхи жэлэй политһургуулида амжалтатайгаар һуража гараа һэн.

Бригадир Александр Найданович Найданов иигэжэ мэдүүлнэ:

— Ленин багшын һургаалые, партиингаа түүхые шудалжа байхада айхабтар һонирхолтой, ажалдамнай туһатай байна. Бидэнэр үйлэдбэриин түсэбүүдэй дүүргэлтын түлөө харюусадаг шэнгеэр, колхознигуудай эрдэм болбосоролой түлөө харюусаха, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, марксистско-ленинскэ теориин болон партиин политикын шухалын шухала асуудалнуудые ажалшадта тайлбарилха, тиихэтэй хамта партиин Программые, XXIII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтые эмхидхэхэ ёһотой байнабди.

Партийна һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо 14 хэшээл үнгэргөөбди. Хэшээлдээ бэлдэхэдээ программынгаа ёһоор тобшохон түсэб-конспект табидагби, юрэл ойлгосотойгоор хөөрэхые оролдогшоб. Эгээн түрүүшынтээ занятихэхэдээ, кружогто хабаадагшадые һуралсалай түсэбтэй танилсуулһан ба тэдэнэй уншаха номуудые хэлэжэ үгэһэн, тэрэшэлэн нэмэлтэ литература, газетэ, журналнуудые хайшан гэжэ хэрэглэхэ, юу уншаха тухайнь тэдэнэртэ зааһан байнаб.

Кружогой занятиие эмхитэй һайнаар ба теоретическэ үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ тиимэшье хүнгэн бэшэ юм. Темынгээ удхые һайнаар тайлбарилан, ойлгуулхаһаа гадна, зохихо плакадууд болон диаграммануудые хэрэглэдэг байнабди. Заримдаа бэлэдхэл һайнтай коммунистнууд өөһэдөө лекцинүүдые хэдэг. Тиихэдээ политическэ болон уран һайханай литература хэрэглэдэг, нютаг оронойнгоо ажабайдалһаа һонирхолтой жэшээ баримтануудые хэрэглэдэг заншалтайбди. Жэшээлхэдэ, «Манай парти немецко-фашистска булимтарагшадые үй бута сохихо хэрэг яажа эмхидхээб» гэһэн темээр һаяхан хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнда хабаадаһан коммунистнуудай өөһэдынь хөөрөө шагнаһан, В. И. Ленинэй зохёолнуудые хэрэглэһэн байнабди. «Социализмын илан мандалга» гэһэн темээр хөөрэлдэхэдөө, түрэл нютагайнгаа жэшээ баримтануудые сасуу... байнабди.

— Манай Тельманэй... тэ колхозой ээлжэ ба... дээрэ урдань 200 гек... шэ тарилга хэгдээтүй... кружогто хабаадагша... Гавриил Бадмаевич ... мэдүүлээ һэн.

Мүнөө Жаргаланта... танигдахаар бэшэ бол... засагай жэлнүүдтэ эн... экономико болон кул... хүгжөө. Нютагай зоно... дал хэлэшэгүй ондоо, б... болоо. Энэ хадаа май... социализмын илан ... аша габьяагаар олгогдо... ехэ хубилалта мүн бол...

Колхозой тогтоһон... Жаргалантын үргэн та... үндэр сагаан бай... үзэсхэлэн һайхан тосх... эхилээ. Мүнөө энэ тосх... гуламжануудаар жэл б... дэн арбаад шэнэ гэрнү... дэн бодоно. Һуудал бай... хүдэлмэреэ хамтадхаһ... ажабайдал зохёон байгу... гаа эндэхи зон Ленинэй... һөө хойшо 100 жэлэй... тэй түрэтэйгөөр угтаха... тынгаа ажалые хамаг... хүгжөөн, коммунизмы... дабшана.

Тельманэй нэрэмжэ... ажахын артель Сэлэнг... маг дотор томохон ажа... нэгэн болонхой. Тэрэнэ... отаранuудта 2 мянга га... 30 мянга шахуу хонин ... логдоно. Энэ һүрэг эхэ... хэлтэй, элбэг гартай аж... шадай хүсөөр хүгжөөгд...

Эдэ бүгэдэ үлгэр ж... манай һуралсалые һон... ойлгосотой болгоно гэжэ... на.

Р. БАЛД...
марксизм-ленинизмын ... һэн суртал шу... һургуулиин пропаг...

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. Үнгэрһэн жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө түрүүшын дүнгүүдые Румыниин энергетигүүд гаргаба. Оронoй электростанцинууд 28 миллиард шахуу киловатт-час электроэнерги гаргаа. Энэнь 1967 ондо гаргагдаһан электроэнергиһээ орходоо 3 миллиард үлүүтэй киловатт-часаар ехэ.

Шэнэ электростанцинуудые ашаглалгада үгэхэ талаар табан жэлэй даалгабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай.

ГДР

БЕРЛИН. Германиин Демократическа Республикын судна бүтээгшэд хамта дээрээ 292 мянга гаран тонно уһа түридэг суднануудые бүтээжэ, 1968 онойнгоо үйлэдбэриин түсэбые 101 тухай процент дүүргэбэ. Үнгэрһэн жэлдэ хамта дээрээ 254 мянга шахуу тонно уһа түридэг суднанууд ондоо оронуудта худалдагдаһан байгаа. 1967 онойхитой сасуулбал, суднануудые бусад оронуудта худалдалга нёдондо 30 тухай процентээр олон болоһон байна.

Советскэ Союз ГДР-эй судна бүтээгшэдтэ гол захилнуудые хэдэг байха юм. Нёдондо жэлдэ «Атлантик» гэжэ түхэлэй загаһа барилгын 26 траулер СССР-тэ бүтээжэ үгтэһэн байна. СССР-тэ зорюулагдан ашаанай, пассажирска, научно-шэнжэлэлгын ба бусад суднанууд бүтээгдэдэг юм.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА. Шэнэ городуудые, хүдэлмэришэнэй тосхонуудые бодходог, оронoй эртэ урдын городуудай түхэл маягые хубилгадаг чехословак барилгашад мүнөө жэлдэ байрын гэрнүүдые бариха үйлэдбэриингөө программые гол түлэб болзорһоонь урид дүүргээ. Остравын, Брногой, Ильзениин, бусад городуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад хэдэн арбаад мянган шэнэ байра абаа. Прагын захануудта байрын шэнэ томо районууд урган бии болоо.

Байрын гэр бариха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа Словацка барилгашад мэдээсэнэ. Словакиин Социалис Республикын эрхэтэд нёдондо жэлдэ 16 мянга гаран шэнэ квартира абаа.

Словакиин ниислэл — Братислава шэнэ гэрнүүдые барилгаар Прагаһаа гээгдэнэгүй. Городэй шэнэ районуудые түсэблэдэг архитекторнууд, мэргэжэлтэд ойрын арбан жэлэй туршада соо Братиславын байрын фонд хоёр дахин нэмэхэ гэжэ тооложо үзэһэн байна.

Республикын зүүн талада Кашице город улам ехэ боложо байнхай. Зүүн Словацка индустриальна томо предприятиин металлургнууд эндэ шэнэ байрануудые абана.

Республикын бусад нютагуудта шэнэ томо городууд, байрын районууд бии боложо байнхай.

БОЛГАРИ

СОФИ. Болгариин кооперативнууд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын ба хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэхын тулада үбэлэй һарануудые жэл бүхэндэ хэрэглэдэг юм. Жэшээлхэдэ, Масларевскэ ажахыда 8 һургуули ба курса хүдэлнэ. Тэндэ 300 полеводууд, малшад, механизаторнууд ажалһаа таһараад, зорюута һуража байдаг. Хүдөө ажахын талаар нютагай эрхим мэргэжэлтэд, партийна пропагандистнууд тэдэнтэй хэшээл үнгэргэдэг.

Болгариин Республика дэлхэйн 102 оронтой худалдаа наймаа эрхилдэг. 1968 ондо тэрэнэй гадаадын худалдаа наймаан урда жэлэйхидээ орходоо 10 шахуу процентээр нэмээ. Тэрэнэй гадаадын худалдаа наймаанда промышленна продукци шухала һуури эзэлдэг. Тэрэнь ондоо орондо худалдадаг бүхы юумэнэйнь 26,8 процентые нёдондо жэлдэ эзэлһэн байха юм.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. Венгриин тон томо предприятинуудай нэгэн болохо Дьерe городтохи вагонно-машина бүтээлгын завод үнгэрэгшэ жэлдэ 70 жэлэйнгээ бүхы түүхын туршада эгээн лэ олон түмэр замай вагонуудые бүтээжэ гаргаа. Заводой цехүүдһээ нёдондо 490 пассажирска вагон гараһан байха юм. Тэдэнэй олонхинь Советскэ Союзда, Чехословакида худалдахын тулада бүтээгдэһэн байгаа. Тэрэшэлэн түмэр замай 279 цистерна, тус бүридөө 200 мориной хүсэтэй 550 дизельнэ мотоор болон бусад продукци бүтээжэ гаргаа.

МНР

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай-революционно партиие ба арадай гүрэниие байгуулагша Д. Сухэ-Баатарай ажабайдал ба ажал ябуулга тухай харуулһан «Үглөөгүүр» гэжэ шэнэ фильм Монголой кинотеатрнуудай экранууд дээрэ харуулагдадаг болоо.

«Монголкино» гэжэ студиин коллектив «Үглөөгүүр» гэжэ кинофильмые В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо зорюулһан байна.

* * *

Телеграфно-телефонно холбоон Монголой холын нютагуудта хүрэжэ ошоо. 1965 онойхитой сасуулбал, 1966—1968 онуудта телефонно станцинуудай тоо 20,9 процентээр, радиоточконуудай 19,6 процентээр олон болоо. Аймагай түбүүдтэ, городууд болон хүдөө ажахын хамтаралнуудта автоматическа станцинууд баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Холхёо холбооной гол лининүүд эрхим һайн шанартай мүнөөнэй аппаратураар хангагданхай.

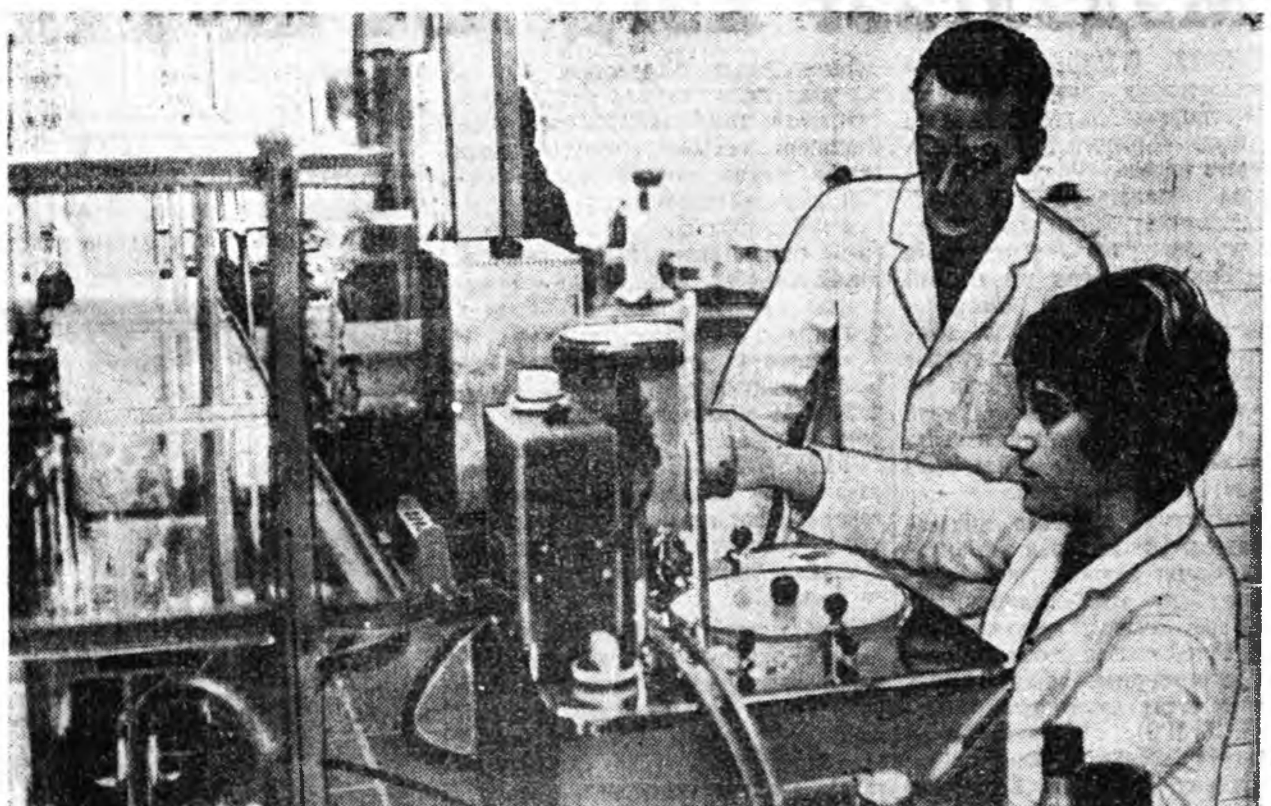

Германиин Демокра... ска Республикын зүүн-х... хубидахи Гриммен ш... нефтиин ехэ уурхай ол... хой. Эндэ шэнжэлэлгын... хүдэлмэри хэгдэжэ бай... Үрэмдэлгын олон ара... нууд эндэ бодхогдоһон ... на. Зураг дээрэ: лабор... рине хүтэлбэрилэгшэ Х... Иоахим Фентцан, лабор... ка Ильзе Ян нефтиин ... нар шалгажа байна.

ТАСС-ай фо...

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД. Минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг комбинат Нови-Сад городто — Воеводино гэжэ автономито хизаарай ниислэлдэ ашаглалгада үгтөө. Комбинат жэл бүхэндэ 120 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг байха юм.

* * *

Югославиин томо судоверфьнүүдэй нэгэндэ — Риекедэхи «Майн 3» гэжэ верфьдэ 14 мянган тонно уһа түридэг «Николай Карамзин» гэжэ ашаанай судна уһанда табигдаа. Советскэ Союзай захилаар тус судна бүтээгдэһэн байха юм. Энэ хадаа судоверфиин СССР-тэ бүтээжэ үгэхэ арбан ашаанай судын зургаадахинь болоно.

КУБА

ГАВАНА. Революциин илаһанһаа хойшонхи 10 жэлэй турша соо хэблэлэй мэдээнэй ёһоор Кубын загаһашад 400 мянга шахуу тонно гү, али урда тээхи арбан жэлэйхидэ орходоо гурба дахин ехэ загаһа баряа. Кубада загаһа барилтын кооперативууд, загаһа барилгын национальна институт, олон далай ба океанууд соогуур ябадаг мүнөөнэй загаһа барилгын флот байгуулагданхай. Гаванада загаһа барилтын аятай һайн порт байгуулагдаа. Энэ порт Латиин Америкэ дотор эгээн лэ эрхимын гэжэ тоологдодог. Орон дотор загаһа хэрэглэлгэ революциин урда тээхи жэлнүүдэйхитэй жэшэбэл, хоёр дахин нэмээ.

Советскэ Союзай туһаламжа, тэрээнтэй байгуулагдаһан хүр... саа холбоон Кубын загаһа... ажахые хүгжөөлгэдэ горитой... һа нэмэри болоһон байха ... Промышленна аргаар загаһа ... рилгые хүгжөөлгэдэнь Кубын Р... публикада гурбан жэлэй тур... соо түлөөһэгүйгөөр техничес... туһаламжа үзүүлхэ тухай Сове... скэ Союзтай баталагдаһан хэлс... нэй ёһоор Гаванын загаһа бари... тын порт баригдаһан байха ю... Тэрэниие барилгада советскэ те... никын шэнэ шэнэ туйлалтану... хэрэглэгдээ. Порт Кубын загаһ... най промышленностиие байгуул... үндэһэ һуури боложо үгөө.

ХҮН БОЛОХО БАГАҺАА

...болохо багаһаа гэжэ манай ...арад зүб хэлсэдэг. Гэбэ- ...үн бүхэн өөрөө өөрсэ, бэеэ- ...рхэ-түрэдэггүй аабза. Бага- ...гаһаа зүбөөр хүмүүжүүлэг- ...үхибүүд ухаансар һүбэл- ...ой һударташье шуналхай, ...здөөшье шуран бэрхэ бай- ...лу. Олон яһатанай үхибүүд ...нэгэ класста һуралсажа, ...жэ, адли тэгшээр хөөрэлдэ- ...ндажа байхаһаа гадна, ха- ...оронуудай үхибүүдэй ажа- ...аар, һуралсалаар һонирхо- ...ашэ. Үхибүүдэйнтээ хэлэ ...ой хамта түрэлхид интер- ...нальна үзэл бодолтойгоор ...жүүлхые оролдоно. Энэ ...ал гансашье түрэлхид болон ...улида хабаатай бэшэ, харин ...асуудалаар хүүгэдэй библио- ...үүд ехэ хүдэлмэри хэнэ.

...СС-эй XXIII съезд дээрэшье ...шухала асуудалда гол анха- ...андуулагдаһан, аха дүү со- ...арадуудай хани барисаа ...үргэнөөр харуулха, мүн со- ...үхибүүдые интернациональна ...бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ ...зорилго табигдаһан байна.

...ургуули бүхэн энэ талаар ...туһатай юумэ хэдэг юм аабза, ...арин хүүгэдэй республикан- ...библиотекын хэхэ юумэн дун- ...агүй. Жэлһээ жэлдэ уншаг- ...ай мэдэхээр олошоржо, ухаан ...рэлынь ургажа, уншаһан но- ...тухайдаа һонирхолтойгоор ...жэ байдаг. Тиимэһээ бидэ, ...иотекарьнүүд, ажал хүдэлмэ- ...һонирхолтой болгохые, ур- ...хэрэглэгдээгүй онол арга- ...ые үргэнөөр хэрэглэхые ...онобди.

...ибүүдэй эрилтые түгэс хан- ...тула уншагша бүхэнтэйнь ...ан хөөрэлдэхэ, уншаһан ...йнь гол түлэб удхые тайлба- ...ан хэлүүлхэ ушар гарадаг. ...6—8 классуудай һура- ...адэбын түхэлэй хөөрэлдөөн- ...эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ...дүгэлдэр харюу үгэжэ шада- ...ан, харин 3—4 классуудай- ...уншаһан номууд тухайдаа ...харюу үгэжэ шадаха- ...байна.

...болохо багаһаа... Балшар ...һаа тон зүбөөр хүмүүжүүлэг- ...үхибүүдтэй хүдэлхэдэшье ...эн, юумэ ойлгоходоошье ...эр һүбэлгэн байдаг шуу. ...нюуша уншагшадаа наһа на- ...нь бүридхөөд, ухаан мэдэрэ- ...ынь хэмжээндэ тааруу удхатай ...үүдые дурадханабди. Интерна- ...нальна үзэл бодолтойгоор хү- ...үжүүлхэ хэрэгтэ олон яһата ...т уран зохёолшодой номууд- ...а гадна, гадаадын оронуудай ...н зохёолшодой номуудые үргэ- ...р хэрэглэнэбди.

Жэшээнь, «Дэлхэйн үхибүүд ...хэнэб?», «Вьетнам тэмсэнэ» ...н гаршагтай выставкэнүүд- ...3—4 классуудай үхибүүдтэ ...рюулагдаа бэлэй. Гадна энэ тэ- ...р выставкэ эмхидхэхын, хөө- ...дөө үнгэргэхын тула Лев Ру- ...штейнэй «Бишыхан кубинец», ...нко ба Хироси», Н. Кальмын ...озеф ба Мутара» гэһэн номуу- ...е хэрэглээ һэмди. Хилын саа- ...рхи үхибүүдэй хайшан гэжэ ...аһуудагые, ямар наадаар һо- ...рходогые манай уншагшад ойл- ...о абаа һэн. Совет үхибүүдтэл ...ли тэдэнэр гэртэхиндээ хамһал- ...аг, шог энеэдэтэй зугаа эм- ...ндэг. Гэбэшье капиталис оро- ...удай олонхи үхибүүд үлэсхэлэн ...оор зобохо үйлэтэй ха юм. ...олхидтэйгөө сугтаа эрхэ сү- ...гэй, амгалан тэнюун ажабай-далай түлөө тэмсэхэ ушартай болоно.

Тиихэдэ дунда болон ахамад наһанай үхибүүдэй эрилтэ тад ондоо. Жэшээнь, «Дэлхэйн үхибүүдтэ амар мэндэ!», «Дэлхэйн зүг бүхэндэ шинии сасуутан» гэһэн номой выставкэнүүдые үхибүүд эмхидхэлсээ һэн. Гадна «Пионер болбол бүхы оронуудай үхибүүдтэй нүхэсэнэ», «Хани барисаан юунһээшье хүндэтэй» гэһэн темээр хөөрэлдөөнүүд эмхидхэгдэжэ, үхибүүдые ехэтэ һонирхуулаа. Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ зорюулһан тусхай хөөрэлдөөнүүд хүүгэдэй талмай болон кинотеатрнуудаар болоһон байха. Энэ хөөрэлдөөнүүдтэ схэшхидээ япон уран зохёолшодой «Ниидэ, тохорюухан!» гэһэн рассказуудай согсолбори, Л. Некрасовагай «Би Африкаһааб» гэһэн номууд хэрэглэгдээ. Жэшээнь, «Би Африкаһааб» гэһэн номой удхаар хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, Африкын арадуудай хуби заяан, ажаһуудал, тэмсэл, мүн Африка түбиие алдаршуулһан Патрис Лумумба тухай библиотекарь һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө бэлэй.

Үхибүүд гээшэмнай үнэхөөрөөшье һонюуша зон шуу. Уран зохёол уншахаһаа гадна, уласхоорондын байдалаар һонирходог. Жэшээнь, Чехословакида болоһон үйлэ хэрэгүүдэй үедэ мэдээжэ чехословак зохёолшод Юлиус Фучигай «Саазалалгын урда тээ хэлэһэн үгэ», Ян Дрдын «Нэгэтэ май һарада», Ян Марешай «Ярда партизан» гэһэн номуудаар үнгэргэһэн хөөрэлдөөндэмнай үхибүүд олоор хабаадалсажа, фашизмын хэрзэгы хатуу үе сагта эрэлхэгээр тэмсэһэн чехословак үхибүүдэй баатаршалга бултаниие тайхуулаа бэлэй. Тагнуулда ябалсаһан, баррикада дээрэ тэмсэһэн, концлагерьта байһан совет сэрэгшэдтэ шадалаараа туһалһан эдир чехословак геройнуудые саг үргэлжэ дурдажа, үльгэр жэшээ болгожо ябадаг.

Гадна «Орон нютагуудаараа аяншалнаш», «Хани барисаанай харгыгаар» гэһэн наадан һонирхолтойгоор үнгэрөө һэн.

Жэшээнь, Г. Гроденскиин «Түрэл хизаар», М. Ильин Г. Клубицкий хоёрой «Шинии Росси», «Орон нютагаараа аяншалнаш», А. Бальбуровай «Бидэ Байгалай үмэнэ һуунабди» гэһэн номууд дурадхагдаа бэлэй. Эдэ номуудые уншаһан үхибүүд уужам дэлгэр Совет ороной зүг бүхэнэй арадуудай, илангаяа аляа хонгор үхибүүдэй ажаһуудалые, абари зан болон түхэл шэнжые, һанал эрмэлзэлые һайса ойлгодог.

Наадананай түгэсхэлдэ утренник үнгэргэгдэжэ, ямар газараар аяншалһан, юу хараһан тухайдаа үхибүүд тоошохоноор хөөрэһэн байна. Жэшээнь, Ленинград, Алма-Ата, Горький, Эрхүү хотонууд тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Бага наһанһаань номтой нүхэсэһэн үхибүүдэй хани нүхэд дэлхэйн алишье зүгтэ олон байдаг шуу. Тиихэдэ манайшье библиотекэдэ ерэдэг, номуудые олоор уншадаг, хөөрэлдөөнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг үхибүүд имагтал интернациональна үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлэгдэжэ, хүн болохо багаһаа гэһэн үүргэеэ харюулжа шадахал байна.

Е. ХАЗАГАЕВА,
хүүгэдэй республиканска библиотекын методист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин һурагша Даши Дамбаев багша Б. С. Бельскиин хэшээлдэ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН АШААР

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Хяагтын аймагай комбинадай оёдолой цех үнгэрөөшэ жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэе. Даалгабаряа холо үлүүлхэһээ гадна, оёдолой шанар һайжаруулаа. Гадар хубсаһа эсхэгшэ Клара Нотановна Юрьянова, нимгэн хубсаһанай оёдолшод Дарья Серебрякова, Августа Хлебникова гэгшэдэй бүтээһэн захатануудые хүнүүд ехэл магтадаг. Оёдолшон Раиса Синюшкина В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Оёдолшодой ажал хүнгэдхэхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха тушаа комбинадта шухала хэмжээнэй абтадаг дээрэһээ иимэ амжалта туйлагдана. Үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталай туршада оёдолой цехтэ гурбан шэнэ түхеэрэлгэ табигдаа. Гадар хубсаһа юрын утюгаар элюурдэхэ гээшэ оёдолшодто хүндэ хэрэг байһан. Мүнөө хубсаһа элюурдэхэ шэнэ пресс хүдэлдэг болобо. Зузаан бүд, сэмбээр оёһон пальтонуудай хормой нуталан оёхо шэнэ машина мүн лэ хүдэлжэ эхилээ.

С. КОРМИЛИЦЫНА.
Хяагта хото.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ МУЗЕЙ

Донецкэ областиин Артеловско районой Покровское гэжэ тосхоной нэгэ гэртэ колхозой музей бии. Олон тоото экспонадууд Советскэ Союзай гуша гаран национальностьнуудай ажабайдал тухай харуулна.

Хэдэн жэлэй саада тээ амаралтаар орон соогуураа ябажа ерэһэн нютагай таряашад-аяншад энэ музейе эмхидхэһэн юм. Россиин Федерациин, Дунда Азиин, Белоруссиин, Прибалтикын, Закавказиин, Молдавиин городууд болон тосхонуудта тэдэнэр халуун дулаанаар угтагдаа, Украинын агуу ехэ уран зохёолшо Тарас Шевченкын дурасхаалые лажа инаглан хүндэлхыень хараа. Покровскодохи хүдөө ажахын артель тэрэнэй нэрэ зүүдэг байна.

Хэдэ миллион хүнүүдэй дунда тэрэнэй зохёолые алдаршуулһан литераторнуудые таряашад ехээр хүндэлөө. Артелиин ниитын суглаан дээрэ Михаил Шолохов, арадай поэдүүд: Белоруссиин — Петрусь Бровка, Грузиин — Георгий Леонидзе, Азербайджанай — Сулейман Рустам, Узбекистанай — Гафур Гулям, Таджикистанай — Мирзо Турсун-заде, Дагестанай — Расул Гамзатов, Мордовско АССР-эй Никул Эркай гэгшэд хүндэтэ колхознигууд болгогдон һунгагдаа.

Иигэжэ стенд бии болоод, тэндэнь уран зохёолшодой гар табилгатай зохёолнууд болон бусад бэлэгүүд, хүндэтэ тэдэ колхознигуудай ажалай дэбтэрнүүд хадагалаатай байдаг. Георгий Леонидзиин эльгээһэн Грузиин хилээмэн, Покровскын хүнүүдтэй поэдэй хөөрэлдэжэ байһан зураг, Сулейман Рустамай эльгээһэн нарата Азербайджанай шорой хэһэн шкатулка, узбек хубсаһаншье эндэ бии.

«Шевченкын нэрэмжэтэ колхозой нүхэдтэ дурасхаал болгон» гэһэн бэшэгтэйгээр Константин Симонов өөрынгөө номуудые эльгээгээ. Композитор Александра Пахмутова «Ажалай амжалта, ехэ зол жаргал хүсэнэб» гэһэн бэшэгтэйгээр дуунуудай суглуулбари бэлэглээ. Лев Ошанин «Хүндэтэ ханинартаа» гэжэ бэшэгтэйгээр дуунуудаа эльгээгээ. СССР-эй арадай артистнууд Борис Чирков, Роман Кармен, Борис Александров, башкир поэт Мустай Карим гэгшэд номуудые бэлэглэһэн байна.

Литературын болон искусствын элитэ мастернуудтай хамта хүдэлмэришэд, колхознигууд, спортсменүүд, эрдэмтэд, конструкторнууд, Совет Армиин болон Флодой сэрэгшэд, партиин, гүрэнэй ажал ябуулагшад музейдэ бэлэгүүдые үгэнэ.

Ленинградай машина бүтээгшэдэй бэлдэһэнород, украин арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай һүлдэ — булад сахаригые ехэ үнэтэ зүйл гэжэ эндэ тоолонод. Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Василий Мжаванадзиин бэлэг—Шота Руставелиин портрет музей харагшадые һонирхуулна. Молдавиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Иван Бодюлһаа абтаһан фотовыставкэ, Узбекистанай Ферганска областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тухай альбом, Минскһээ абтаһан гоёолтонууд, Латвиһаа ерэһэн модон скульптура, Эстониһоо, Марийска, Чувашска автономито республикануудһаа, Карелиһээ, Кабардино-Балкариһаа, Хойто-Осетиһээ, Якутиһаа, Туваһаа, Чукоткоһоо ерэһэн бэлэгүүд һонирхолтой.

Советскэ Союзай Маршал Андрей Еременко Москвала айлшадые угтажа, өөрынгөө бэшэһэн номуудые нютагайхидтаа—донбассайхидта бэлэглээ, космонавт Герман Титов бүлэг лётчигууд-космонавтнуудай зураг үгөө. Эдэ экспонадууднаа гадна, музей соо армиин генерал Исса Плиевэй бэшэг болон фото, Украинын түлөө тулалдаһан зургаан эдыгей сэрэгшэд-баатарнуудай портредүүдые, Балтикын эсминецэй экипажай бэлэглэһэн малгай, Советскэ Союзай гурбан дахин Герой Александр Покрышкинай дайнай үедэ ниидэһэн самолёдой модель, Покровскодо байһан Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Александр Молодчиин портрет хаража болоно. Тамбовой хүбүүн Иван Одарченко тэндэ ерээ. Берлиндэ табигдаһан сэрэгшын хүшөө хэхэдээ, скульптор Евгений Вучетич энэ сэрэгшын дүрые хэрэглэһэн байна. Одарченко Берлиндэхи совет сэрэгшэдэй хүүр дээрэһээ асарагдаһан гильзэтэй шоройе Донецк тосхондо орхёо.

Шатараар дэлхэйн чемпион Тигран Петросянай бэшэг болон фото, Киевэй «Динамын» футболистнуудай бүмбэгэ болон бусад зүйлнүүд спортынь таһагта бии.

Музей суурхана. Покровскодо ажаһуугшадай, холын, мүн дүтын ханинар олошорно. Киногой суута артистнууд Нонна Мордюкова, Михаил Ульянов гэгшэд хүндэтэ колхознигууд болгогдон абтаа.

— Намайе колхозой хүндэтэ гэшүүн болгожо абаашань ехэл нэрэ хүндэ гээшэ,—гэжэ Ленинэй шангай лауреат академик Василий Ремесло мэдүүлээ. Энэ эрдэмтэ Покровско ошохо, таряашадта өөрынгөө зүбшэл үгэхэ, намарай шэниисын, өөрынгөө бии болгоһон «Юбилейная-50» гэжэ ехэ ургаса үгэдэг шэнэ сорт бэлэглэхэ саг олоо.

Социалис Ажалай хоёр дахин Герой, Ленинэй шангай лауреат академик Василий Пустовойт энэ колхозтой харилсаа холбоотой. Энэ хүн музейдэ наран сэсэгэй селекциин, урэһэнэй, агротехникын талаар эрдэмэй шэлэгдэмэл зохёолнуудые, тиихэдэ артелиин правленидэ—наран сэрэгэй шэнэ сортнуудые эльгээгээ.

Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Шараф Рашидов өөрынгөө зохёолнуудые музейдэ бэлэглээд, колхознигуудта иигэжэ бэшээ:

— Бүгэдэ элүүр энхэ ябажа, ехэ илалта туйлахыетнай хүсэнэб.

Эдэ үгэнүүд ехэ зүб хэлэгдээ. Энэ колхоз 3400 гектар газартай, экономикоёо амжалтатайгаар хүгжөөнэ, таряашадайнь байдал һайжарна. Ажахые хүсэд электрификацилга, таряалан болон фермэнүүд дээрэхи гол ажалые оньһожоруулга, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые ашаглалта, таряа, һү, мяха ехээр абаха, тэдэнэй өөрынь үные хямдаруулха арга олгоно. Мүнөө артельдэнь 823 мянган түхэриг олзо абтахаар хараалагдана. Һүүлэй үедэ эндэ үйлэдбэриин байшангууд, водопровод, бани, магазинууд, байрын олон гэрнүүд, шэнэ больница баригдаа.

Тосхоной түүхэдэ мартагдашагүй үдэрнүүд бии. Дайнай үедэ, Покровские гитлерейхидэй эзэлхэдэ, пионернүүд-подпольщигууд дайсанда амар заяа үзүүлээгүй. Фашистнар тэдэнэрэй мүр мүшхэн олохо гэжэ дэмы һэдээ. Донбассһаа эзэмдэгшэдые үлдэн намнаһанай һүүлээр патриодууд фронт ошоо. Тэндэ булимтарагшадта эсэргүү хэһэн байлдаануудта эдиршүүлэй толгойлогшо Вася Носаков хатуу зүрхэтэйгөөр тулалдаад, унаа юм. Нютагайхидынь тэрээндэ хүшөө бодхоогоо.

Музейдэ бэлэгүүд, бэшэгүүд ерэжэл байдаг. Анастас Микоянһаа Москвагай үнгэтэ фото, генерал Михаил Шумиловһаа, уран зохёолшо Ирина Левченкэһээ номууд ерэнэ.

— Таанар ехэ, һайн юумэ хээг, —гэжэ К. Е. Ворошилов Покровскын колхознигуудта бэшээ.—Танай музей үшөө үргэдэг лэ, бусад республикануудтай түлөөлэгшэнэртэй аха дүүгэй холбоо барисаан улам ехээр бэхижэг лэ, таанарые Эхэ ороной алдар солын түлөө ажалай шэнэ баатаршалгада зоригжуулаг лэ!

Алексей ШКАРБУН,
АПН-эй корреспондент.

Хүбүүмнай сэрэгэй албанда

ЭСЭГЫНГЭЭ ЗАМЫЕ МАРТАНАГҮЙ

Бага наһанһаа хойшо Владимир Жанчиков үетэн нүхэд соогоо шуран солбоноороо, хурдан түргөөрөө яаха аргагүй шалгараад орхидог һэн. Спортдо угаа дуратай байха. Үшөө һургуулида һуража байхадаа эрхим һайн спортсмен болжо шадаа һэн. Илангаяа хоккейгээр һонирходог болоо бэлэй. Удангүй Хориингоо аймагай «Урожай» бүлгэмэй хоккейнэ командын гэшүүн болжо ороһон юм. «Урожай» командань Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй хоккеистнүүдтэй наадаха эрхэ оложо, дүрбэдэхи һуурида гаралсажа һалаа бэлэй. Энэ харюусалгатай наадан-да Владимир Жанчиков хабаадалсаһан байна.

Володиин арад зонойнгоо амгалан байдал сахихаяа уялгата албандаа мордохо дээрэнь түрэһэн абань иигэжэ хэлээ бэлэй.

«Хүбүүн, үнэн сэхээр, эрхим һайнаар албаяа хыш даа. Эжы, абашни шамдаа найданабди».

Эсэгынь хэлэһэн үсөөхэн эдэ үгэнүүд зүрхэндэнь бүхөөр хадуутдаа һэн. Юуб гэхэдэ, Володя Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда эсэгынгээ харуулһан габьяень һайн мэдэхэ байгаа бшуу.

Гвардиин ахалагша лейтенант Жана Жигжитович Жанчиков Советскэ Союзай Герой Дарма Жанаевтай суг дайсантай тэмсэхэ золтой байшоо. Эрэлхэг габьяа ехэтэй нүхэр тухайгаа хүбүүндээ ходо һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэдэг һэн. Өөрөөшье Жана Жигжитович хэлбэришэгүй зоримгой ябадал нэгэнтэ бэшэ гаргаһанайнгаа түлөө «Улаан Одоной» орденоор шагнагдаһан юм. Теребцово тосхониие абахыень Жанчиковай батальондо даалгагдаа. Энэ даабаряа эрхим амжалтатай дүүргээ. Гэбэшье хүндөөр шархатажа, нютагаа бусаха баатай болоо. Бэеынгээ хэды муушье һаань, аймагайнгаа ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор удаан саг соо хүдэлөө.

Иимэл даа, Володиин эсэгэ. Сэрэгэй албанда ошоһон түрүүшын үдэрһөө эхилжэ Владимир Жанчиков журам һайнтай сэрэгшэ байһанаа харуулаа. Тэрэ эсэгынгээ дайшалхы габьяата ябадалые, захиһан хэлэһэн үгэнүүдыень халташье мартадаггүй һэн.

Владимир Жанчиков хоёрдохи жэлдээ албаяа хэжэ байнхай. Гэбэшье дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличник болонхой. Энэ үе соо хорёод шахуу дахин һайшаалда хүртэжэ үрдеэ.

Владимир Жанчиков эсэгынгээ гаргаһан үльгэр туужата замые үргэлжэлүүлэн, үргэһэн тугыень дээрэ абан ябанал.

О. ЦЫБИКОВ.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

ХҮДӨӨГЭЙ ПОЧТАЛЬОН

Совет орон дотор хэдэ мянган газетэ, журналнууд нэгэн доро 256 миллион хэһэгээр хэблэгдэнэ. Түсэбтэ табан жэл соо хэблэгдэдэг бүхы журналнууд 1,5 дахин, газетэнүүдэй тираж 60 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ ёһотой. Тиихэдэ мүнөө хэблэгдэн гаража байгаа бүхы газетэ, журналнуудай 87 процентнь ажалшадай хубиин захилаар тараагдана. Энээниие хэн эзэдтэнь хүргэжэ үгэнэб? Почтальон. Үдэр бүри сагай уларилай ямаршье үедэ: саһан, шуурган, 40 градус хүйтэндэшье, али зунай аяма халуун гү, аадар бороо, уһан шабаршье байг — хамаагүй почтальонуудай сүүмхээр дүүрэн почтоёо үргэлөөд лэ ябадаг ха юм.

Почтальонуудай хүдэлмэри гансал бэшэг, хэблэл зөөлгөөр дүүрэнэ бэшэ. Тэдэнэй үргэбшэ соонь нютагай пенсионернүүдтэ, ажалай болон дайнай инвалидуудта, олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ хүргэгдэхэ тэдхэмжын мүнгэн ходо байдаг. Газетэ, журнал айл, бүлэ бүхэн захидаг, гэхэтэй хамта, почтальонуудай хүдэлмэридэ хэлхеэ холбооной таһагуудай болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхарал багаар хандуулна.

Колхоз, совхозуудай отделени, гүүртэ, отаранууд түб нютагһаа нилээд холо байдагынь мэдээжэ. Ажахын отделенинүүд олонхи ушарта 50—100 айлһаа бүридэдэг. Тэндэл нэгэ почтальон—нютагай почтын таһагай штатна хүдэлмэрилэгшэ томилогдодог байна. Тиихэдээ отара, гүүртын хүдэлмэрилэгшэд бүришье саагуур, тосхонһоо 5—10 километр холуур ажаһууна.

Теэд эдэ хүнүүд ямар унаатайб? Олонхидоол ябагаар алхалжа гарадаг. Колхоз, совхозууд мори унаа үгэхэ ёһотой. Гэбэшье мори үгэхэгүй ушар али олон тохёолдоно. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой Харгааһатын отделениин почтальон Дулгар Гомбоева 6 километр зайтай газарта оршодог колхозой түбтэхи почтын таһагһаа үглөө бүри ошожо почтоёо асарна, тэрэнээ тару һуудаг айлнуудтаа, гүүртэ, отарануудта зөөжэ тараана. Хододоол ябагаар лэ гэшхэлнэ. Мүн Суулгын совхозой Зандин нютагай почтальон Дарима Дугарова баһал иимэрхүү байдалтай.

«Эрдэм» совхозой Боомой отделениин почтальон Долгаржап Цыбанова, «Одон» совхозой Шэнэһэтын отделенидэ—Норжима Эрдынеева, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Таһархайн почтальон Ф. Баторова, Туранай совхозой Хойто-Гол нютагай—Доржи Дармаевич Маншеев болон бусад нютагайнгаа хүн зондо угаа хүндэтэй, бэрхэ почтальонууд. Тэдэнэй үдэр бүриин ажалые хүн зон харана. Почто зөөжэ тараахаһаа гадна, эдэнэр олоной дунда газетэ, журнал, ном хэблэл захюулха, тарааха талаар угаа ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Хүдөөгэй хүн зоной эрдэм болбосорол түргэнөөр дээшэлнэ, байдал һуудалынь улам һайжарна. Эдэ бүгэдын эсэстэ тосхон һууринай ажалшадай абадаг, эльгээдэг почтын хэмжээн ехээр нэмэгдээ. Почтальонуудай зөөдэг «ашаае» хуушанай сүүмхэ соо багтаахын аргагүй. Гэбэшье почтальонуудай хуушанайнгаа гуримаар ябагаханаар алхалһан хэбээрээ. Эдэнэй ажалые хүнгэдхэхэ тушаа яһалал бодомжологдожо байдаг. Даб дээрэ нютагай эмхи зургаанууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд почтальонуудай ажалда анхаралаа хандуулжа, тэдэниие зохисотой транспортаар хангажа байхань шухала гэжэ һанагдана.

Д. ЦЫБЕНОВ.

НАЯАД ЖЭЛЭЙ БАЙШАН СОО...

...уранай найман жэлэй һургуу- ...үхибүүд хоккей наадажа, ...һэн дээрэ конькигаар урил- ...л һамаарна даа. Эрхүүдэ ...хан оролюг горхонуудта тошол ...ижа, бэлэн елүүр болжо үгэ- ...Тэрээн дээрээл спортсменүүд ...ико хэнэ. Тэдэнэй дунда Гаг- ...Хармакшанов шэнги өөһэдын ...пионууд бии. Нёдондо үбэл ...женстнүүднай аймаг соогоо 8 ...эй һургуулинуудай дунда хо- ...хи һуурида гараһан юм гэжэ ...нэр омогорхоно.

Эдир спортсменүүд һургуулиинтаа газаа зундаа волейбол, футбол, баскетбол наадаха талмайтай, турниктай, урилдаанай харгытай спортивна талмай түхеэрһэн юм. Теэд үбэлдөө спортын эдэ зүйлнүүдээр һорилго хэхын аргагүй, юуб гэхэдэ, спортивна зал үгы бшуу.

— Баяр ёһололой линейкэшье үнгэргэхэ газаргүйбди,—гэжэ Дмитрий Владимирович уйтахан харанхы коридор соогуур ябахадаа хэлэнэ.

Бидэ сугтаа ябажа, ленинскэ, пионерскэ таһалгануудые, дайшалхы алдар солын булан хараабди. Тэдэнь балай таагүй таһагууд соо байрлана. Юрэдөө һургуулиинь байшан—наяад жэлэй урда баригдаһан хуушан гэр юм.

Иимэ таарамжагүй байдалтай бэшэ һаа, Туранай найман жэлэй һургуулиин эбтэй эетэй коллектив һуралсал-хүмүүжүүлгынтээ хүдэлмэридэ үшөө ехэ амжалта туйлаха һэн ха гэжэ һанагдана.

Л. ТАПХАЕВ.

Түнхэн.

МАНАЙ ХҮРШЭ—ЭРХҮҮ. **Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжа.**

А. МАНТАЕВАЙ фото.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„АЛИШЬЕ ГҮҮРТЭДЭ ЗАДАГАЙ ЗАЙДАН"

Яруунын «Победа» колхозой малай гүүртэнүүд үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлдэгдээгүй, малайнь эдихэ үбһэ, һолоомон асарагдаагүй гэжэ манай газетын октябриин 25-най номерто, дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон байгаа.

«Газетэдэ толилогдоһон корреспонденци КПСС-эй райкомдо, «Победа» колхозой правленидэ хаража үзэгдэбэ. Ниитынгээ мал саг соонь үбэлэй байраар хангажа үрдезгүй тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд Дымбрылов Данзанов хоёрто һануулга хэгдээ.

Мүнөө үедэ колхозой һаамхай үнеэд дулаан байрада оруулагдажа, үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангагдаба. Энээнһээ гадна, бүхы гүүртэнүүдтэ тэжээл буйлуулха цехүүд ашаглалгада үгтэжэ, малынь буйлуулагдаһан тэжээлээр хангагдана.

Үнеэдэй тугаллажа, һайн тэжээлэй бии болохоһоо уламжалан, ажахын һү һаалинь нилээдгүй дээшэлбэ. Мүн Дарижаб Ламожаповагай отарын байра байдал сүм заһабарилагдаа гэжэ манай редакцида КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Раднаев мэдээсэнэ.

МНР-эй УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ХОЛБООНДО—40 ЖЭЛ

Шэнэ Монголой революционно уран зохёол хадаа монгол арадай хубисхалай галта дүлэн соо түрэн хүгжэһэн намтартай. Сүхэ Баатарай дайшалхы сэрэгшэдэй эмээл дээрэ, партизануудай түүдэгэй дэргэдэ удха түгэлдэр шэнэ сагай дуунууд, шүлэгүүд дэгжэн гараһан байна. «Шэвээ Хяагта», «Улаан туг» гэхэ мэтэ революционно дуунууд Монголой шэнэ сагай уран зохёолые нээхэ, үлгынь дуун болоо гэхэдэ зүйтэй.

Монголой Арадай Республика. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе баяр жабхалантайгаар бүхы хүн түрэлтэнэй угтахаяа бэлдэжэ байха үедэ, илангаяа мүнөө, Улаан-Баатарай В. И. Ленинэй музейн залнууд соо ходо шахуу хүн зон дүүрэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн нэгэ зал соо.

ТАСС-ай фотохронико.

1922 ондо Монголой хубисхалта намай эдэбхеэр анхан түрүүшын шэнэ искусствын гуламта—Сүхэ Баатарай нэрэмжэтэ клуб нээгдээ бэлэй. Тус клубта хаа хаанаһаа оюун бэлигтэн сугларжа эхилһэн. Тэндэ Шэнэ Монголой үндэһэн литературын эхиие табигшадай нэгэн поэт Дашдоржын Нацагдоржын творческо зам эхилэнхэй. Мүн тэрэ үедэ Ц. Дамдинсүрэн, Буяннэмэх гэгшэд түрүүшын зохёолнуудаа бэшэжэ, хэблүүлжэ эхилһэн байна.

1929 оной январиин 9-дэ Монголой арадай республикын уран зохёолшодой Холбоон байгуулагдаһан. Уран холбооной эдэбхи үүсхэлээр түрүүшын «Уран үгэсиин чулган» гэжэ альманах хэблэгдээ һэн. Тэрэ үедэ Монголой прозын түрүүшын томо зохёол—«Гологдсон хүүхэн» гэжэ Цэндиин Дамдинсүрэнэй туужа тунхаглагдаһан байна.

Хэрбээ түрүүшын холбоондо хори гаран эдэбхитэдэй байгаа хада, мүнөө Монголой уран зохёолшодой Холбооной гэшүүдэй тоо зуу гаран болонхой.

Гадна эхилэн бэшэгшэдэй гушэ гаран нэгэдэлнүүд уласын арбан найман аймаг болон Монголой түб хото Улаан-Баатарта эмхидхэгдэнхэй. Уран зохёолшодой Холбоон «Утга зохиол, урлаг» гэжэ газетэ, «Цог» гэжэ сэтгүүл гаргадаг байна. Тус холбооной зүгтэ поэзиин, прозын, кинодраматургиин, үхибүүдэй литературын болон шүүмжэлэлэй секцинүүд хүдэлмэрилдэг.

Шэнэ Монголой уран зохёол мүнөө үедэ илангаяа хүгжэнхэй. Уран зохёолшодой мэргэжэл онсо һайжаранхай, удха түгэлдэр зохёолнуудые найруулан бэшэдэг.

Монголой уран зохёолой хүгжэлтэдэ ородой классическа болон совет литературын нүлөө илангаяа ехэ. Аяар хорёод оной эхеэр Монголой арадай республикын соёл болбосоролой министр Батуханов ородой элитэ зохёолшо А. М. Горькиһоо зүбшэл һуража бэшэһэн байна. Тиихэдэнь А. М. Горький анхаралтайгаар хандажа, тон шухала гэгшын зүбшэлнүүдые үгэжэ харюусаа бэлэй.

Мүнөө монголнууд үндэһэн хэлэн дээрээ Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб», А. Фадеевэй «Залуу гвари», Б. Полевойн «Үнэн бодото хүн тухай туужа» болон Джамбулай, Исаковскиин, Р. Гамзатовай шүлэг зохёолнуудые уншадаг болонхой. Гадна дэлхэйн томо томо зохёолшодой номуудые мүнгые онсо һонирхон уншадаг.

Зүгөөр Монголой зохёолшод хаяа халхаад һуугша буряад зохёолшодойнгоо номуудые, шүлэг, рассказуудые болон зүжэгүүдые монголшолоод ниитэлһэн.

«Монгол уран зохёолдо шэнэ жанрнууд—романууд, драманууд, фельетонуудһаа гадна, шэнэ шэнжын гол геройн бии болоһондо совет литературын онсо нүлөө хаана(бди)»,—гэжэ мэдээжэ зохёолшо Ц. Дамдинсүрэн СССР-эй уран зохёолшодой 2-дохи хуралай үедэр ендэр дээрэһээ хэлэһэн байна.

40 жэлэй хугасаада Монголой эдэнхэни литературын нэрэ түрэ нилээдгүй дээшэлээ. Монголой зохёолшодой зохёолнууд бүхы дэлхэйн хэлэнүүдтэ мүнөөдөө мэдээжэ болонхой—ород, хитад, чех болон үнгэр хэлэн дээрэ оршуулагданхай.

Буряад хэлэн дээрэ Д. Нацагдоржын, Ц. Дамдинсүрэнэй, Д. Тарвын, Г. Лодойдамбын, Д. Сэнгээн болон бусадай зохёолнууд хэблэгдэнхэй. Монгол зохёолшодой номуудаар буряадай уншагшад онсо һонирходог.

Һүүлэй үедэ Монгол-Зүблэлтын хани барисаанай улам хүгжэн бэхижэжэ байһые үнгэрэгшэ һайндэрнүүд-неделинүүд онсо гэршэлнэ ха юм. Ганса һүүлэй хоёр жэлэй хугасаада Казахстанда, Азербайджанда, Киргизидэ, Белоруссида, Молдавида болон Буряадай АССР-эй республикада Монголой уран зохёолой неделинүүд амжалтатайгаар үнгэргэгдэһэн байна.

Хүршэ Монголой уран зохёолшодой холбооной 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Буряадай уран зохёолшод баяр баясхаланиие, ажалдаа амжалта түйлахыень хүсэн юрөөнэ.

В. ПЕТОНОВ,
поэт.

Дашдоржын НАЦАГДОРЖ

ИНАГ

Уулын оройн гэгшэ болбол,
Жэгүүртэнэй донгодохонь
нрагуул.
Үгэ сэдьхэлэй нэгэ болбол,
Үгэеэ ойлголсохонь
найрамдуул.

Сэдьхэлэй амараг гэгшэнь
Шэжэр алтанһаа үнэтэй юм.
Шэлэжэ тэрэнние абахань
Хэмгүй бэрхэ хэрэг юм.
Үнэн сэдьхэл гээшэмнай
Энэ юртэмсэдэ хомор юм.

Ушаржа тэрэнние олохонь,
Оршом дээрэ шухала юм.

Нэгэдэһэн хоёр сэдьхэл
Наран үнгэтэй алтаншуу.
Заарашагүй хатуу нягтадань
Зүүнэй үзүүр багтахагүй.

Инаг, инаг гэлдэхэдэ,
Аргагүй зүрхэн уярна.
Дурлаад ябахада сарюун даа,
Даруу зүрхэм дошхорно.

Д. ПАШХА

УТААН

Түрэһэн гэрһээм һуунагтаһан
аргалай сэнхир утаан,
Түмэр замаар зуралзаһан
галта тэргын утаан,
Үйлэдбэриин газарһаа
бурьялһан
үдхэн хара утаан.
Үнэндөө алинииньшье хамаагүй
нюдэндэ дулаахан
харагдадаг.
Оршолонгой һалхинда
үлеэгдэдэг
олон ондоо утаанһаа
Дайн дажарай утаан
дахижа бү үзэгдэг!

Ц. ЖИМБИЕВ
буряадшалба.

Д. ТАРВА

ТАЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Баян талые бүрхөөһэн
Баялиг һүрэг бэлшэжэ байна.
Баялиг һайхан һүрэгөө
Баярта малшан харюулжа
байна.
Азатай ээдэй ашаар
Арьбажаад байдаг һүрэг юм.
Арадай намай заабаряар
Ажаллаад байдаг малшан юм.
Уужам талые бүрхөөжэ,
Улам үдэхэ һүрэг байна.
Үнэр баян һүрэгтэй
Угаа дахаһан малшан байна.

Ц. ЖИМБИЕВ
буряадшалба.

Ц. ЦЭДЭНЖАВ

ЭРДЭНИ

Шэмхэ шоройе
алшууртаа боожо,
үбэртөө хэбэб!
Шэнжэлхы ухаанай
хүреэндэ абаашажа
үзүүлхэ гэбэб!
Эхэ оронойнгоо
шэмхэ шоройе
үнэтэйдэ бодожо,
Эрдэниин зайтай
энэ шоройе
нангилан ябалайб.
Гэнтэ мүнөө
гэгээн һайхан
сэдьхэл түрэбэ,
Гэрэлтэ ерээдүйн
юумэн бүхэн
нюдэндэмни гэрэлтэбэ.
Эхэ оронойм
энхэ дайдань
хэды баян бэ?
Эрид ехэ
хүгжэлтын һуури
болон мандахал.
Хүрьһэн дээрэхи
нүүрһэн, нефть,
малтамал бүхэниинь
Хуу дууһыень
уудалан гаргаха
уурхайша хүнүүднай.
Хүдэлмэришэ хүнүүднай
алтан гартай
гэжэ суурхана.
Харин тэдэнэй
зүрхэн дотор
ямар эрдэниб?
Мүнөөнэй хүнэй
сэдьхэл бүхэндэ
эрдэни байна.
Мандаһан ажалша
хүмнай Эрдэниин
Эрдэни болоно!
Асари ехэ
нүүрһэн—эрдэни
уурхайһаань гаргая!
Алда томо
хөөргөө бадараажа
анзаһаа шэрээе!
Ажалша малша
орон нютагаа
улам баяжуулая!
Агуу ехэ
элһэн губидань
алта тария!
Шэнгэн эрдэни
шэдитэ нефтине
элбэгээр гаргажа,
Шэжэр оньһон
шэжэмтэ техникын
түлишэ болгоо.
Абарга машинаар
ажал хүдэлмэрөө
амжалтатай дүүргэжэ,
Арюун нютагайнгаа
анхан байгаалние
хубилгажа үзэе.
Наиган сэдьхэлээр —
һайхан малтамалаар
ажабайдалаа гоёожо,
Наран гэрэлтэ
эхэ оронойнгоо
ерээдүйе бадараая!
Агуу ехэ
хубисхалта парти
хүсэ ехэтэй
Алдарта һайхан
үе сагые
үршөөн мандуулна.
Элшэ гэрэлээр
элбэг ехээр
эрид сасаруулжа,
Ехэ багашье
эрдэни бүхэнние
нарандал гнигүүлнэ!

Ц. ЖИМБИЕВ
буряадшалба.

ХИЛЫН САНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИ

В. И. ЛЕНИНДЭ ПАМЯТНИК БОДХООГДОХОНЬ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин Ходмезевашархей городто В. И. Лениндэ памятник бодхоогдохонь. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй гүйсэхэ үдэр энэ памятник нээгдэхэ юм.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседаниин январиин 7-до болоһон тухай коммюникее ЧТК агентство дамжуулаа. Коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Энэ оной январиин 3-да өөрынгөө хэһэн мэдүүлгэдэ парти ба общестын ямараар хандаһые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум заседани дээрээ зүбшэн хэлсээ. КПЧ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Дубчегай түрүүлэлгэ доро заседани үнгэрһэн байна.

Мэдүүлгэ дэмжэгдээ, мүн һайшаагдаа гээд Президиум тэмдэглэһэн байна. Мэдүүлгые партиин областной ба районно комитедүүд, партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дэмжээ. Мүнөө мэдүүлгые эхин организацинууд зүбшэн хэлсэхэдээ, тэрэниие олонхиингоо дуугаар һайшаана. Байдалые сэгнэхэ талаар Президиумэй һанамжые, январиин һүүлээрхи политикые саашадань хүгжөөхэдэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор хэгдэхэ шухала хэмжээнүүдые зүбшөөһэн резолюцинууд ба бэшэгүүд Центральна Комитедтэ ороно.

Парти доторхи һанал бодол болон ябуулгые нэгэдүүлгэдэ мэдүүлгые эхин организацинуудта зүбшэн хэлсэлгын туһалхань сохомтой гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй тооложо байһаниинь коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Партиин нэгэдэмэл ябуулга хэхэ шухала байһан тухай илангаяа профсоюзууд болон бусад ниитын организацинуудта хүдэлжэ байһан коммунистнууд тайлбарилжа шадаха гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум хүлеэнэ.

Хэблэл, радио болон телевидениие партиин болон гүрэнэй зүгһөө хүтэлбэрилгые һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудай проектые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум зүбшэн хэлсээд, һайшаагаа.

Чехословакиин арадай армида партийно-политическэ хүдэлмэриин ямараар хэгдэдэг ба тэрэнэй зорилгонууд тухай мэдүүлгые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум зүбшэн хэлсэһэн байна.

Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй январиин пленумдэ бэлэдхэлтые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум дэлгэрэнгыгээр зүбшөө.

Патриодуудай амжалтатай добтолгонууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Дананһаа баруун-урагшаа 30 километртэ байһан американ далайн сэрэгэй пехотын ба Бьенхоа провинцидахи туһамаршадай сэрэгүүдэй подразделенидэ январиин 5-да хэдэн амжалтатай добтолгонуудые хээ. Дайсан горитойгоор хохидолдо ороһон байна.

Освобождение (АНО) гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор декабриин 25-да дүүрэһэн һарын турша соо Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Лонган провинцида американ ба туһамаршадай сэрэгүүдтэ эсэргүү 100 дайшалхы ябуулгануудые хээ. Тэрээнһээ уламжалан, дайсанай 2.500 солдат ба офицер, тэрэ тоодо США-гай сэрэгүүдэй 1.200 алба хэгшэ хүлһөө буулгагдаһан байна. Урда Вьетнамай патриодууд агаарта ба газар дээрэ 23 самолёт усадхаа, 17 дайшалхы машина үгы хээ, ехэ хэмжээнэй буу зэбсэг болон һомо хэрэгсэлнүүдые буляажа абаа.

«ЕХЭ КОМИССИИН» ГУРБАДАХИ СЕССИИН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ КОММЮНИ[КЕ]

ПАРИЖ. (ТАСС). 1966 оной июниин 30-най совет-француз декларациин ёһоор байгуулагдаһан совет-француз саг үргэлжын холимол комиссиин («Ехэ комиссиин») гурбадахи сесси гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Дебре гэгшын түрүүлэлгэ доро Парижда 1969 оной январиин 3-һаа 8 хүрэтэр болоо гээд эндэ толилогдоһон коммюнике соо хэлэгдэнэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин советскэ делегацииие толгойлно. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ, атомай хүсые болон үнгэтэ телевидениие хэрэглэхэ талаар СССР Франци хоёрой хоорондо научно-техническэ, экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбоо байгуулха асуудалнуудые комиссии хаража үзөө. Франко-совет худалдаа наймаанай палатын ажал ябуулга тухай тоосоое комиссии мүн лэ шагнаһан байна.

Комисси хадаа 1968 оной декабриин 18-һаа 20 хүрэтэр Москвада болоһон, научно-техническэ ба экономическа харилсаа холбооной талаар совет-француз холимол комиссиин («Бага комиссиин») табадахи сессиин хүдэлмэри тухай тоосоое шагнаа, хамтаараа хараалагдаһан научно-техническэ асуудалнуудай талаар харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудай түйлагдаһые тэмдэглээ.

Хоёр тала 1968 оной январь һарада болоһон комиссиин сессиһээ хойшо худалдаа наймаанай ямараар хэгдэһэнэй дүнгүүдые гаргаа. Машина түхеэрэлгэнүүдые захилсаха ябадалай түргэнөөр ургаһые һаналаа ханангяар тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан 1968 ондо 1967 онойхитой сасуулбал нилээд ехээр дээшэлээ. Энэ хадаа худалдаа наймаан саашадаа бүри ехээр дэлгэрхэ гэжэ этигэхэ үндэһ[эн]та олгоно.

Ерэхэ табан жэлэй турша[д] худалдаа наймаа эрхилхэ удаа[н]рой шэнэ хэлсээ баталха тух[ай] саг соо хөөрэлдөө хэхэ тух[ай] тала үгэеэ ойлголсоо.

Промышленна томо пре[дприятинуудые] түхеэрэлгэтэй ... асуудалнуудта тусгаар анхар[ал] дуулха гэжэ хоёр тала хэлсэ[э] хэдээ, хоёр дахин нэмэхэ ёһо[ор] худалдаа наймаа үргэдхэхые оролдоһон байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бара[а]дан абалсаха эрмэлзэлгэ ту[ха]лэгдэһэн һанамжануудые тусгаар анхаралдаа абаһан Юрын наймаанһаа гална, 196[9] 400 миллион франкын ими[н] худалдан абахаар совет талы[н] байһан тухай сесси дээрэ та[йлбарилаа]дэ.

Медицинын, элүүрые хам[гаалха] талаар харилсаа холбоон туха[й] оной январиин 9-дэ СССР-Франциин правительствануу[д] ронд хэлсээнэй баталагдаһые си һаналаа ханангяар тэм[дэглээ] байна.

Замбуулинай дайдые шэнжэ[лэ]лаар совет-француз харилсаа [...]ной саашадаа һайнаар хүгжөө[ж] баасаадажа байһые, тэрэшэ[лэн ха]рилсаа холбооной шэнэ шата[...] гэхээр үнгэтэ телевидениин харилсаа холбооной амжалта[тай] хүгжэжэ байһан баримтые [...] һаналаа ханангяар тэмдэглээ.

Комиссиин хүдэлмэри үгэ[...] голсолтын орнон байдалда [...] СССР-эй Министрнүүдэй С[оведэй] Түрүүлэгшын орлогшо, нау[ка ба] техникын талаар гүрэнэй ком[итедэй] түрүүлэгшэ В. А. Кириллин [...] циин Республикын прези[дент] Голльтой январиин 7-до уу[лзаа].

Совет-француз холимол ко[миссиин] 1-дэхи сесси 1969 оной сентя[брь һа]рада Москвада үнгэргэгдэхэ га[жэ ха]раалагдаа.

Совет-Кубын харилсаан үргэ[дхэгдэнэ]

ГАВАНА. (ТАСС). Телевизионно станцинуудые шэнэдхэн һэльбэхэ талаар Кубада Советскэ Союзай техническэ туһаламжа үзүүлхэ тушаа СССР-эй ба Кубын Республикын хоорондохи харилсаа холбооге үргэдхэхэ тухай хэлсээндэ, Кубын гандалаг газарнуудые уһалха талаар хэгдэхэ хүдэлмэридэ техническэ туһаламжа саашадань үзүүлхэ тухай 1966 оной мартын 17-ной совет-кубын нэмэлтэ протоколдо, Кубын революциин 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан, бэлэг болгон үгтэхэ советскэ һуралсалай ба туршалгын атомна реактор барижа, Кубада дамжуулан үгэхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаһан байна.

Документнүүдтэ гар табигдаһанай һүүлээр үгэ хэлэхэдээ, Кубын Компартиин ЦК-гай секретариадай гэшүүн, Революционно правительствын министр Карлос Рафаэль Родригес Кубын Республикада Советскэ Союзай үзүүлдэг үнэтэ туһаламжые, революциин илаһанһаа хойшонхи жэлнүүдтэ совет-кубын харилсаа холбооной һайнаар хүгжэһые үндэрөөр сэгнээ. Телевидениин талаар Советскэ Союзай ба Кубын хоорондо хүгжэжэ байһан харилсаа холбоон кубын арадые соёл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай гээд тэрэ хэлэһэн байна.

Саахарна заводуудые ша[...] һэльбэхэ талаар Советскэ [Союзай] үзүүлдэг туһаламжада Карлос [Рафа]эль Родригес үндэр сэгнэлт[э үгөө]. Кубын революциин 10 жэл[эй] һайндэрлэлгэдэ совет айлшад[ай] һэндэ һаналаа ханангн ба[йһан]. үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ элир[хэйлэн] мэдүүлээ. Советскэ Союзай хүндын, совет-кубын хани [бари]санай саашанхи хүгжэлтын[...] тэрэ духарял үргөө.

Харюугай үгэ хэлэхэдээ, С[ССР-эй] Министрнүүдэй Соведэй Тү[рүүлэг]шын орлогшо нүхэр В. Н. Н[овиков] иигэжэ тэмдэглээ. Мүнөөдэр [гар та]бигдаһан документнүүд хадаа [...] хани барисаанай ба харилса[а хол]бооной үргэлжэлэлынь болохо[...] роол болоно. Кубатай Советск[э Сою]зай байгуулһан харилсаа холб[оо] [...]хай январиин 2-то Фидель К[астро] хэлэһэн үгые биднэр үндэрөө[р сэг]нэнэбди. Мүн лэ иимэ мэдэр[элые Ре]публикын президент Освальд[о Дор]тикостой манай делегациин у[улзаха] үедэ элирхэйлэн мэдүүлэгдэһэ[н бай]гаа. Кубын Республикын ар[...] парти ба правительстватай ах[...] гайнгаа харилсаа холбооге сове[т] парти ба правительство саа[шадаа] хүгжөөн бэхижүүлхэ.

Ливанай правительство тушаалһаа бу[уба]

ЛОНДОН. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Бейрудһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, өөрынгөө правительствын тушаалһаа бууха тухай мэдүүлгые президент Шарль Хелудэ январиин 8-да барюулааб гээд Ливанай премьер-министр Абдаллах Яфи мэдүүлээ. Президент Хелу гэгшые хабаадалгатайгаар Ливанай кабинедэй заседаниин болоһоной һүүлээр Яфи энэ мэдүүлгэ хэһэн байха юм.

Правительствын гэшүүдэй [...] ойлголсожо шадаагүй» дээрэһ[ээ ...] рэнэй кабинет тушаалһаа [бууба] гээд Яфи хэлээ. Бейрудэй ул[...] рондын аэропортдо харата зор[...] Израилиин хэһэн добтолгоһоо [...]жалан, һүүлэй үедэ Ливанд[а ...] һон ушарнуудтай правител[ьствын] тушаалһаа буулга холбоотой г[...] руун оронуудай зарим шэнжэ[...] тоолоно.

Франциин горнягуудай илалта

ПАРИЖ. (ТАСС). Ороной нүүрһэнэй шахтануудта предприятинуудай комитедүүдые байгуулха ябадал хараалһан хэлсээндэ Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерацида, Ажалай француз демократическа конфедерацида, кадрнуудай бүгэдэ ниитын конфедерацида ородог Франциин «Шарбонаж де Франс» гэжэ нүүрһэнэй шахтануудай гүрэнэй нэгэдэлэй ба горнягуудай федерациин дирекци январиин 7-до гараа табяа. Эдэ комитедүүд хадаа шахтануудай захиргаануудай үйлэдбэриингөө ажал ябуулгые зүбшэн хэлсэхэ, хү[дэлмэ]ришэдые ажалһаань гаргал[...] амаралта үгэлгэтэй ба ажалай [...]һэнтэй холбоотой асуудалну[удые] шахтануудай захиргаанай х[...] үзэхэдэ зүбшэн хэлсэхэ үү[рэгтэй] байха юм.

Энэ хэлсээн хадаа «1968 оно[й ...] һарада болоһон забастовочно [...]лоочэй ехэ амжалта болоно» [гэжэ] ВКТ-дэ ородог горнягуудай н[ацио]нальна федераци тоолоно.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности [и] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5[...], культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [ин]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинно[е] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-03322. Зак. № 36.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Партийна бүлэг» гэһэн түрүү бэшэг. «Ажалай ленинскэ вахтада» гэһэн гаршаг доро информацинууд. «Техникэ заһабарилгын түрүүшүүл» гэһэн А. Халтуевай репортаж. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Эрдэм техникэдэ түшэгтэн» гэһэн Н. Новиковой статья. Түрэл орон доторнай. В. Окуневой статья. «Социальна хүгжэлтын шэнэ шата» гэһэн А. Постниковой статья.

Гурбадахи хуудаһанда: А. Коротаевагай «Баглаа сэсэгүүд» гэһэн очерк. Дэлхэйн һонин. «Социальна хүгжэлтын шэнэ шата» гэһэн А. Постниковой статьягай түгэсхэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Нютаг нютагай һонин. А. Куртигай статья. Спортын һонин. Соносхолнууд.

Репортаж

БАГДАРИНАЙ «ХЭРМЭХЭНДЭ»

Баунтын аймагай түб Багдарин тосхондо «Белочка» (Хэрмэхэн) гэһэн нэрэтэй хүүгэдэй саад бии юм. Эндэ түрэһөөр 4 һаратайһаа 7 наһа хүрэтэр 66 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Эндэ хүмүүжүүлэгшээр долоон эхэнэр хүдэлнэ.

Саадта түрүүшынхеэ ерэһэн үхибүүн танил бэшэ газартаа гайханги, хүнтэй ниилэсэгүй, гэрээ, эжыгээ һанажа гомдонги байдаг.

Тэрэниие зүбөөр һамааруулан, үхибүүдээр танилсуулха, наалаанхай барюулжа һургаха гээшэ нилээд хүшэр хүдэлмэри ха юм. Хүмүүжүүлэгшэ бүридэ гушаад хүүгэд даалгагданхай. Хүшэр ушарай тохёолдоходо Браина Самуиловна Васильевагай туһаламжа заагагүй хэрэгтэй болодог юм. Олон жэл соо багшаар хүдэлһэн, тус саадай эмхидхэгдэһэн үдэрһөө хойшо тэрэнэй даагшань болоһон намтартай. Тэрэнэй дүй дүршэл, хүмүүжүүлэгшын хүсэл эрмэлзэлгэнь хүүгэдтэ таатай зохидоор нүлөөлжэ шадана. Хэдэхэн хоног үнгэрөөд байхада, шэнэ ерэһэн хирүүхэн хүбүүн гү, али басагаднай саадай коллективэй аб адлихан гэшүүниинь болоод, «Би саадтаа ошохом» гэжэ байдаг юм.

Үхибүүд өөһэдөө хубсалжа һурана. Саарһа, карандаш баряад зуража, пластилинээр элдэб юумэ хэжэ, наажа туршанад. Дуу дуулаха, хатар танца хэхэдэ ямар һонин, хүхюу, сэнгүү гээшэб! Жэл үнгэрбэ. Үхибүүд томохонууд болоно. Иигээд һургуулиин богоһо алхахаар бэлэн, тоомтой үхибүүдые жэл бүриин август һарада һургуулида орохыень эльгээхэдээ, бэлэг сэлэгтэйгээр, баяр ёһолюлой оршон байдалда үдэшэдэг заншалтай.

Һургуулида ороһон хойноо үхибүүд өөһэдынгөө саадта ходо ерэжэ байдаг юм. Эдэнэртэ хүмүүжэһэн энэ газарынь, хүмүүжүүлэгшэдынь тон дүтэ түрэл болошонхой бшгүү.

Хүүгэдэй саадта ороходомнай, хүмүүжүүлэгшэ Мария Борисовна Корнаухова биднииие нэгэ группада урижа танилсуулба. Тэндэнь тон хүхюу, сэнгүү. Хүгжэмэй аялга доро үхибүүд доргёнаар гэшхэлэлдэнэ, Сээжэлдэһэн шүлэгүүдээ уншажа, аялга дуунуудаа дуулажа биднииие һонирхуулба. Тэдэнэй зарим урашуулай зураһан, няажа «дархалһан» гоё һайхан юумэнүүдые үзэхэдэ, баһал нилээд үзэохэлэн байтаа.

Эдэ бүгэдые үзөөд, байдалтайнь танилсаад байхадаа, «Хэрмэхэн» саадай хүмүүжүүлэгшэд Л. Н. Трапезникова, М. К. Орестова, М. Б. Корнаухова, Р. Т. Ладченко, няня М. Ф. Дурнева, тогоошон Н. М. Россова гэгшэдэй оролдосотой, һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд байһыень эли тодоор ойлгообди.

Л. СУВОРОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хүмүүжүүлэгшэ Л. Н. Трапезникова үхибүүдэй дунда. 2. Тогоошон Н. М. Россова туһалагшад Оля Фроленко Алена Шелехов хоёртой удынгоо хоол бэлдэнэ.

В. ЧУНАВЛЕВАЙ фото.